

Sava

GLASILO KOLEKTIVA TOVARNE
GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANI

1961-3

BEOGRAD — Predsednik Tito se je vrnil domov s potovanja po afriških deželah Gane, Toga, Gvineje, Liberije, Maroka, Tunizije in ZAR. Neposredni rezultat tega potovanja je bila vrsta skupnih sporočil in sporazumov o tesnejšem gospodarskem, tehničnem, kulturnem in tudi političnem sodelovanju med temi državami in Jugoslavijo. V širšem okviru pa se je to potovanje vključilo tudi med priprave za sklicanje konference neangažiranih držav, o kateri tečejo posvetovanja.

PARIZ — Pred predvidenimi francosko-alžirskimi pogajanja v Evianu so francoski desničarji izvedli atentat na eviansko mestno bišo in ubili župana tega mesta Camilla Blanca. Pogajanja so bila odložena. Kmalu zatem je prišlo v Alžiru do upora, ki naj bi se spremenil v vojaški državni udar proti Charlesu de Gaulleu in njegovi Peti republiki. Po nekaj dramatičnih dnevih negotovosti se je upor, ki so ga vodili štirje izrazito nazadnjaški generali, pod geslom »francoske Alžirije«, zaradi odločnega ukrepanja de Gaulle, široke podpore francoske in svetovne javnosti, podpore Združenih držav Amerike in, kar je morda najznačilnejše, zaradi zveze med de Gaullovo vlado in širokimi delavskimi organizacijami centra in levece zrušil sam vase. De Gaulle izvaja zdaj čisto, dva voditelja, Challe in Zeller, pa sta v zaporu. Vendar pa kaže, da korenine upora, ki tičijo v razpoloženju nezadovoljne in samovoljne armade, še daleč niso izpodsekane.

HAVANA — Po nekaj mesecih hude napetosti med Kubo in ZDA, ki izvira iz družbenih sprememb, ki jih izvaja na Kubi Castrovo revolucionarni režim, so kubanski emigrantje z materialno in moralno podporo ZDA izvedli invazijo na otok. Castrove sile so napad ob podpori najširših ljudskih množic kmalu strle. V ZDA so začeli preiskavo proti prosluli obveščevalni službi CIA, ki jo vodi brat pokojnega ameriškega zunanjega ministra Allen Dulles. Ta je namreč organizirala in, kot kaže, dala tudi znamenje za napad na Kubo. ZDA so utrpeli hud politični udarec. Toda, kakor zagotavljajo v Washingtonu, »akcije s tem še ni konec«.

VIENTIAN — Po obširnem diplomatskem posredovanju in posvetovanjih med velesilami je bilo vojskovanje v Laosu prekinjeno. Velesile so se sporazumele za sestanek trinajstih držav, kjer naj bi razpravljali o bodoči usodi Laosa. Vodstvo nove laoske koalicijske vlade, kjer naj bi sodelovali predstavniki obeh strani, ki sta se doslej vojskovali, naj bi prevzel neutralistično usmerjen princ Suvana Fuma.

JERUZALEM — Tu se odvija proces proti enemu največjih zločincev iz druge svetovne vojne, »židovskemu carju« Adolfu Eichmannu, ki je neposredno vodil zbiranje in transportiranje Židov v nacistična koncentracijska taborišča.

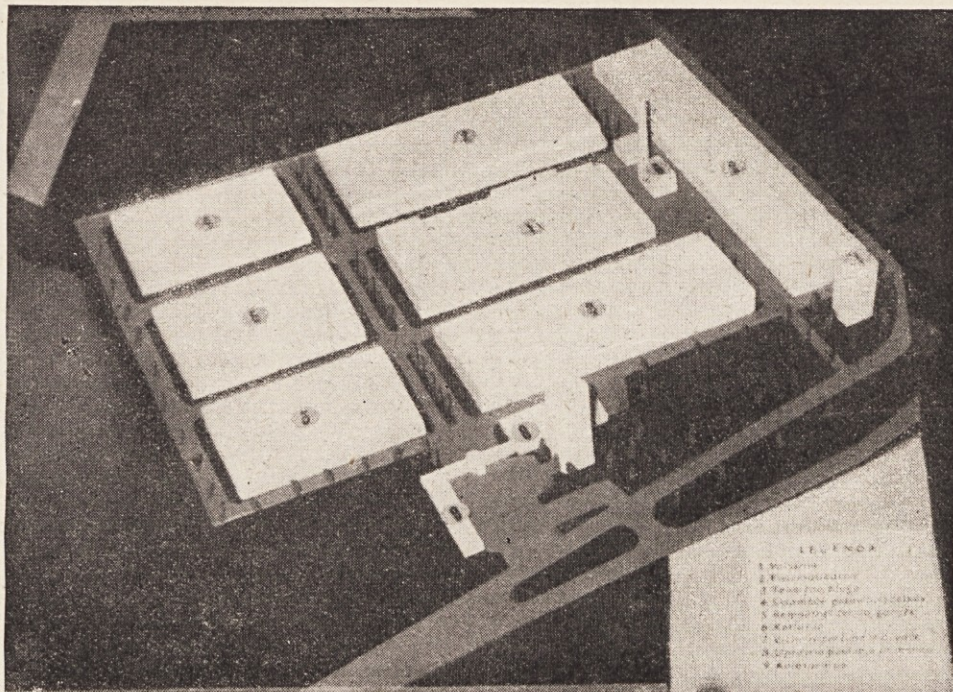
-dd

IZ VSEBINE:

- Nova vest o pravilniku o delitvi osebnega dohodka
- O skrbi za naša osnovna sredstva
- Marginalije z letne konference Zveze komunistov
- Drugi o nas ...
- Seznanjamo vas
- Obsojamo!
- Prvomajska parada
- Sport
- Za smeh in dobro voljo ...
- NASLOVNA STRAN:
Srečno — Prvi maj!

*To je maketa naše
tovarne
Tamo še deset let
počakajmo in če se
bomo popeljali
nad našo tovarno z
letalom, se nam bo
nudil prav tak pogled*

LETNA KONFERENCA OSNOVNE ORGANIZACIJE ZK »SAVA«

RAZVIJAJMO POZITIVNO KRITIKO

Sto deventajst od sto trintrideset čla nov ZK, kolikor jih je v našem podjetju, se je zbralo 9. aprila letos v lepo okrašeni dvorani Delavskega doma, da bi prisostvovali letni konferenci osnovne organizacije Zveze komunistov.

Ni nobenega dvoma, da je podajanje obračuna dela komunistov v vsakem podjetju pomembna naloga, saj je na komunistih veliko breme odgovornosti, tako za proizvodne kot za politične probleme v tovarni. Tako vzdušje je bilo tudi na minuli letni konferenci.

Sekretar tovarniškega komiteja tov.

Franc Celestina je, še preden je začel brati letno poročilo, razdelil knjižice in značke na novo sprejetim članom v Zvezo komunistov. To so bili pretežno mladi ljudje, večinoma gojenci Gumarške šole. Udeleženci konference, kakor tudi številni gostje — med katerimi so bili predsednik Okrajnega sin-

dikalnega sveta **ANDREJ VERBIČ**, sekretar Občinskega komiteja Zveze komunistov Kranj **STEFAN KADOIČ** in drugi — so novo sprejete člane toplo pozdravili.

Nato je sekretar prebral svoje poročilo.

Uvodoma je najprej poudaril letošnje jubilejno leto, ko proslavljamo dvajseto obletnico od tistega dne, ko je Komunistična partija, kot avantgarda ljudskih množic, krepko dvignila zastavo boja proti okupatorju, za osvoboditev izpod njegovega krutega jarma.

V nadaljevanju svojega referata je nato poudaril veliko vlogo, ki so jo imeli komunisti med narodnoosvobodilno borbo in še posebej v povojnih letih, ko so bili komunisti v prvih vrstah naših delovnih ljudi za obnovo in nadaljnji razvoj porušene domovine.

Po uvodnih besedah je poročevalec prešel na delo članov Zveze komunistov našega podjetja v minulem letu. Le-to se je odrazilo tako v delu samoupravnih organov, pri pomembnih in težavnih nalogah v zvezi s proizvodnim načrtom, z izpolnjevanjem družbenega načrta itd. Najpomembnejše je bilo seveda sprejetje perspektivnega načrta nadaljne rekonstrukcije proizvodnih oddelkov v obratu II. Tako obsežen delovni načrt nadaljne rekonstrukcije bo terjal tudi v prihodnje tesno sodelovanje in napore vseh članov kolektiva; naloga članov Zveze komunistov pa je, da ob vsakem času najaktivneje sodelujejo in pomagajo

Pogled na udeležence letne konference ZK naše tovarne

Delovno predsedstvo, gostje in razprava predsednika Okrajnega sindikalnega sveta Andreja Verbiča, na letni konferenci osnovne organizacije ZK naše tovarne

s pravilnim tolmačenjem sprejemati ustrezne sklepe.

Omenil je tudi delo članov Zveze komunistov v sindikalni in mladinski organizaciji, v organizaciji Zveze ženskih društev in podobno. Poudaril je tudi skrb za borce iz narodnoosvobodilne vojne in omenil, da je treba temu problemu posvetiti tudi v prihodnje še več pozornosti.

Tudi ideološko politično izobraževanje članov Zveze komunistov v našem podjetju je bilo dokaj pestro. Mnogi

so obiskovali seminarje in razna predavanja, ki so obravnavala ideološko-politična vprašanja.

V naši osnovni organizaciji je bilo 1. marca letos sto triintrideset članov. V poročilu je bilo omenjeno, da osnovna organizacija ni posvetila dovolj pozornosti sprejemu novih članov v organizacijo Zveze komunistov, zato je bila ena izmed smernic tudi težnja, da bi v prihodnje vključili v Zvezo komunistov vse tiste, ki imajo voljo, pogoje in željo za sodelovanje.

IZ RAZ P R A V E

V nekem smislu skopo poročilo pa je osvetlila dokaj živahna in pestra razprava.

TONE RAZDRH je zlasti poudaril pomanjkljivo sodelovanje sindikalne organizacije s tovarniškimi komitejem. **IVAN PINTAR** je kritično obravnaval delo članov Zveze komunistov in dejal, da le-ti niso odigrali take vloge, kot bi jo morali. Omenil je tudi pomanjkljivosti v odnosih med vodilnimi uslužbenci podjetja in posamezniki ter se naposled zavzel za to, da bi bodoči tovarniški komite moral posvetiti več pozornosti ideološko-političnemu delu in razjasnitvi notranje političnega položaja članstvu Zveze komunistov in ostalim članom delovnega kolektiva.

FRANC RAKOVEC je dejal, da morajo komunisti sami skrbeti za lastno ideološko-politično izobraževanje. Poudaril je nadalje, da bi bilo treba poskrbeti za izobraževanje članov, organov delavskega samoupravljanja. Njihovo razgledanost bi lahko razširili s organiziranjem seminarja itd. O delu osnovnih organizacij je v razpravi govoril dosedanji sekretar **FRANC CELESTINA**. Dejaj, da osnovne organizacije niso bile dovolj aktivne in da je njihovi dejavnosti treba posvetiti v prihodnje več pozornosti. O tem je govoril tudi **FRANC GOLOB**, ki je povedal, da osnovne organizacije niso

imele dovolj podpore s strani tovarniškega komiteja.

O problemih mladine je povedal nekaj besed **FRANC ROZMAN**. Zlasti se je zavzemal za problem, kako vključiti mladino v delo in življenje v tovarni. K razpravi je prispeval nekaj misli direktor **DRAGO DOLINSEK**. V prvi vrsti je poudaril, da je treba v podjetju pozitivna in pametna nasprotja tudi v naprej javno in iskreno razčiščevati, saj ta nasprotja kažejo željo po odpravljanju posameznih napak in pomanjkljivosti, hkrati pa tudi — če so pravilno usmerjena — rodijo napredek in boljše poslovanje. Po njegovih besedah bi morali zlasti člani Zveze komunistov posvetiti javnim razpravam še več pozornosti in tribuno javnega mnenja pravilno usmerjati in tudi negovati.

V razpravo je ob koncu posegel tudi predsednik Okrajnega sindikalnega sveta **ANDREJ VERBIČ**, ki je poudaril zlasti vlogo komunistov pri razpravljanju in uveljavljanju vseh najvažnejših problemov, ki se dogajajo v podjetju. Zlasti je omenil vlogo slehernega upravljavca, ki je dejansko soodgovoren za uspehe oziroma neuspehe, ki jih dosega podjetje.

Ob koncu so udeleženci letne konference izvolili nov 9-članski tovarniški komite, ki bo vodil delo organizacije ZK do prihodnje konference.

sindikalni pododbori po ekonomskih enotah

V pretekli mandatni dobi sindikalne podružnice so v ekonomskih enotah v podjetju obstajali sindikalni pododbori, ki jih je bilo devet. Imeli so svoje občne zборе še pred skupščino sindikalne podružnice, kjer so podali obračun svojega dela. V obsežnih in živahnih razpravah o novih načelih in smernicah našega gospodarskega sistema so bile spremembe in dopolnitve zakona o delovnih razmerjih deležne razmeroma majhne pozornosti. Na občnih zbore so sindikalni pododbori volili nove člane odborov ter hkrati tudi volili delegate za sindikal. skupščino in predlagali kandidate za plenum sindikalne podružnice. Zlasti so sindikalni pododbori razpravljali razen o drugih aktualnih vprašanjih tudi o družbeni prehrani izven podjetja. — Živahna razprava pa je bila okoli delitve osebnega dohodka in dviga cen na tržišču. Članstvo sindikalnih pododborov je zahtevalo tudi, da se dokončno reši vprašanje menze v Delavskem domu, ki ga rešujemo že nekaj let.

Iz vseh razprav bi lahko zaključili, da danes delovni kolektiv pravilno presoja današnje družbeno ureditev ter daje koristne predloge za nadaljnji razvoj gospodarskega sistema. — Predlogi z občnih zborov sindikalnih pododborov so bili tudi obravnavani na sindikalni skupščini.

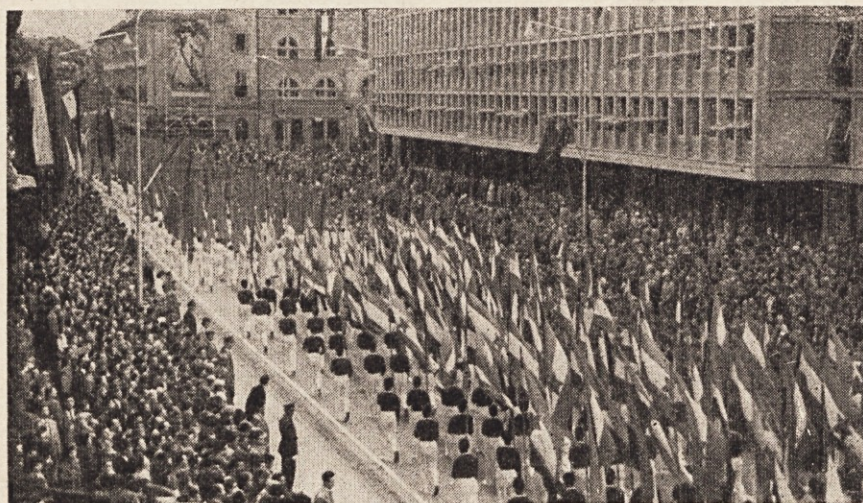
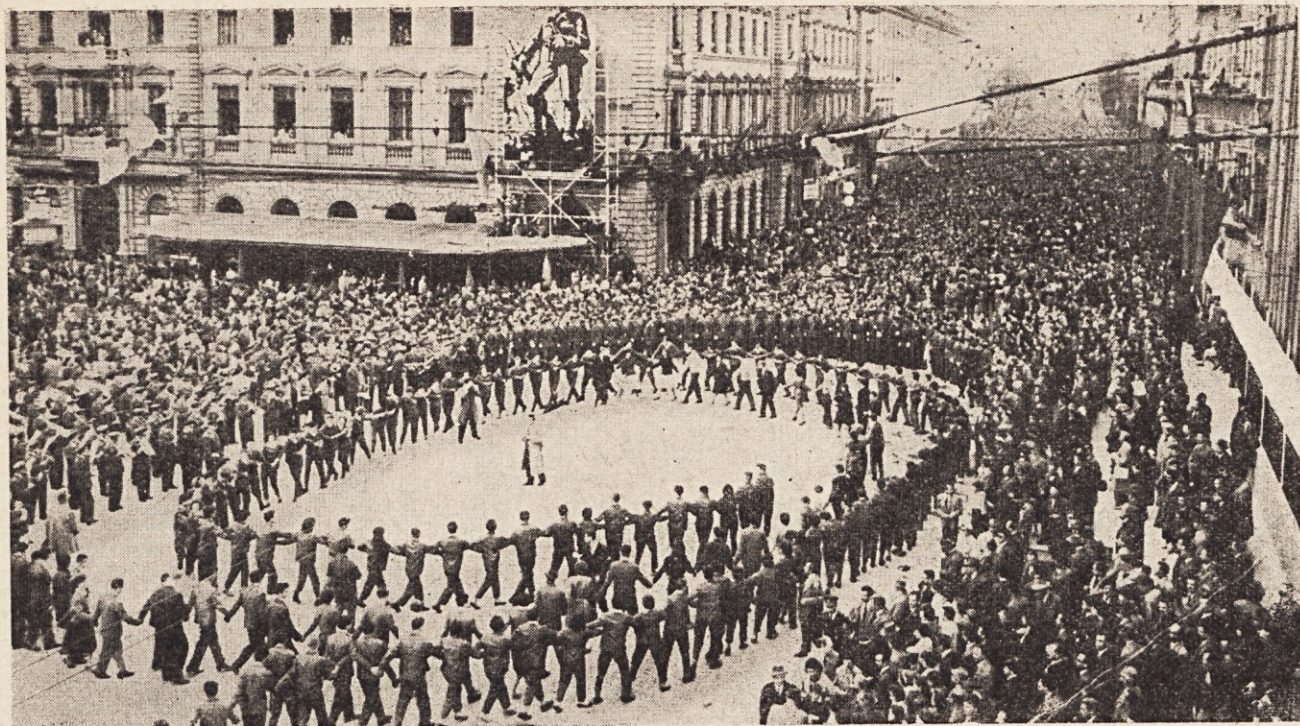
Hkrati z decentralizacijo delavskega samoupravljanja v podjetju pa bo potrebno podobno storiti tudi s sindikalnimi pododbori.

Reorganizacija je potrebna zaradi enotnega in načrtnega dela ter vsklajevanja delavskega samoupravljanja. Novoizvoljeni izvršni odbor kakor tudi sekretariat sindikalne podružnice je o tem razpravljal ter sprejel sklep, da se sindikalni pododbori združijo v take enote, kot bodo formirani delavski sveti ekonomskih enot.

Vodstva pododborov kakor tudi sindikalno podružnico čakajo letos velike in odgovorne naloge, ki jih bo lahko reševala le v trdni povezavi vsega sindikalnega članstva.

FRANC MERTEL

Letošnja prvomajska parada v Ljubljani

Letošnja prvomajska parada je bila v znamenju 20-letnice vstaje. Tisoči Ljubljančanov in prebivalcev Slovenije so lahko gledali in videli moč naše JLA, kakor tudi gospodarske uspehe, ki jih je naša socialistična država dosegla v povojni graditvi. — Zgoraj: brigadirji so po paradi zaplesali kolo. V sredi: impozanten mimohod športnikov. Spodaj: Tovarna koles »Rog« je pokazala svoja kolesa, za katera »SAVA« izdeluje veloplašče in zračnice

Naša osnovna sredstva

Z decentralizacijo delavskega samoupravljanja, ki omogoča neposrednim upravljavcem, da povedo svoje mnenje o vseh perečih proizvodnih problemih, postaja tudi odnos do osnovnih sredstev izredno pomemben. Zavedati se namreč moramo, da je za izpolnitev našega proizvodnega načrta, kakor tudi za njegovo preseganje, v veliki meri zelo pomembno, v kakšnem stanju so in katera so ta nerazpoložljiva osnovna sredstva.

V pojem »osnovna sredstva« sodijo vsi stroji in naprave, ki so nam potrebni, da lahko določeni izdelek izdelamo za uporabo potrošnikom. V našem primeru so to stroji in naprave, ki jih uporabljamo pri proizvodnji gumijevih izdelkov. Osnovna sredstva, ki jih imamo na razpolago v naši tovarni, imajo veliko vrednost, saj predstavljajo več kot tretjino vrednosti našega letnega bruto proizvoda.

Ta naša osnovna sredstva uporabljajo in upravljajo vsi člani našega delovnega kolektiva na svojih delovnih mestih. V takšni ali drugačni obliki! Ker pa vemo, da stroji in naprave lahko proizvajajo kakovostne izdelke le takrat, če so primerno »negovane«, je to brez dvoma velikega pomena. Da bi to dosegli, moramo z njimi ustrezno ravnati.

Vsak član kolektiva oziroma vsak delavec, ki mu je poverjeno tako ali drugačno »osnovno sredstvo« se mora tega v polni meri zavedati, kajti le s pravilno uporabo in vzdrževanjem bo zagotovljena predvidena proizvodnja, hkrati pa tudi nemoten delovni proces naslednjim fazam proizvodnje. Zategadelj je nujno da so člani kolektiva pravilno

Tako pa smo volili upravni odbor obratne ambulante

poučeni s točnimi navodili o ravnanju z njimi.

Ta navodila je dolžan dati vsakemu članu kolektiva vodja ekonomske enote ali mojster, ki odredi delavca na določeno delovno mesto. Slednji pa mora dobiti to navodilo od investicijsko-vzdrževalnega sektorja. V kolikor pa posamezni delavec ni dobil potrebnih navodil, je njegova dolžnost, da jih izposluje od mojstra ali vodje ekonomske enote.

Če stroju dobro strežemo in ga vzdržujemo, se njegova življenjska doba zelo poveča, kajti na ta način zmanjšujemo stroške vzdrževanja in popravil. Vse to pa neposredno vpliva na ekonomičnost in v skrajni meri tudi na osebne dohodke posameznih ekonomskih enot.

Še večjega pomena pa je nemoteno izpolnjevanje proizvodnega načrta brez kakršnihkoli zastojev. In ta činitelj moramo imeti vedno pred očmi!

V zadnjem času smo imeli dva izrazita primera, ki nam kažeta, do kakšnih težkih posledic lahko prideva okvara na strojih. Te posledice se kažejo celotnemu kolektivu, najbolj pa prizadenejo, seveda, samo ekonomsko enoto. Zato je nujno, da bi vsak član kolektiva na svojem delovnem mestu vedno stremel za tem, da v celoti obvlada stroj ali določeno napravo.

In kako to doseči?

Dolžnost in naloga slehernega člana je, da se strokovno izpopolnjuje, ne le za posamezno delovno operacijo, marveč tudi v širšem tehničnem pomenu. Le takrat bo lahko prav in hitro razumel vse pojave, ki jih doživlja na delovnem mestu. Tako izobražen član delovnega kolektiva, ki bo z zavestjo upravljal določeni stroj ali napravo, bo lahko prihranil podjetju veliko nepotrebnega napora, nesmotrne uporabe denarnih sredstev, laže izpolnjevanje proizvodnega načrta in podobno.

Če se nek stroj pokvari, to slabo vpliva na proizvodnjo. Lahko popolnoma ustavi proizvodnjo določenega polizdelka za določen čas. Treba je začeti iskatičasne rešitve izdelave na nekem drugem stroju, hkrati povzročiti omejitve proizvodnje nekoga drugega polizdelka. Menjati je treba tudi delovno silo, spreminjati delovni načrt itd., itd. Kakovost polizdelka se nujno zmanjša; strokovni, vodilni in administrativni kader pa je brez potrebe čezmerno obremenjen. Zaposlitni je treba tudi strokovno delovno silo za popravila, ki bi lahko v nasprotnem primeru izdelovala novo opremo...

V primeru pa, da pride do okvare na nekem stroju, ki opravlja končno fazo izdelka, pa v hipu proizvodnja določenega izdelka popolnoma zastane. Take prekinitve proizvodnje pa je v največ primerih sploh nemogoče nadoknaditi in ogrožajo celoten proizvodni načrt podjetja, kar seveda vpliva tudi na osebne dohodke vsakega člana kolektiva.

Na rob!

OBSOJAMO!

Ne dolgo tega smo bili vsi priče — v taki ali drugačni obliki — dogodku, ki brez dvoma ne meče svetlo luč na naš kolektiv, hkrati pa kaže, da tu in tam odnosi med posamezniki niso povsem razčiščeni!

Sicer pa...

Trije delavci v ekonomski enoti valjarna II. so bili pred časom kazensko prestavljeni s svojih delovnih mest na druga. Razlog je bil: nedisciplina, pomanjkljivo strokovno znanje, itd. Prepričani pa so bili, da je bila ta prestavitve na druga delovna mesta samovoljno dejanje »nekoga« in so sklenili maščevati se.

V nekolikant vinjenem stanju so počakali vodjo omenjene ekonomske enote in ga začeli na cesti izzivati. Ker se za ta napad ni hotel zmeniti, se je raje umaknil. Toda omenjeni trije so vztrajali. Spet so ga pričakali pred domom in dva izmed njih sta vodjo ekonomske enote fizično napadla, nekaj je napadeni ušel in se tako izognil poškodbam.

Omenjena delavca sta hotela dati diška svoji nejevolji in se maščevati za storjeno jima krivico...

Disciplinska komisija v podjetju je seveda ukrepala in oba napadalca sta bila odpuščena.

Ta primer, ki je vsekakor vsega obsojanja vreden, pa kaže nerazumevanje posameznikov v vsakdanji skrbi za povečano delovno storilnost in pravilne odnose do podjetja. Sprašujemo se: ali je bilo treba za morebitno »užaljenost« oziroma storjeno »krivico« uporabljati tak nehuman oziroma barbarski način? Ali mar ne obstaja v podjetju vrsta upravnih in družbenih organizacij, ki so in morajo biti javna tribuna za razčiščevanje najrazličnejših nasprotij, za borbo mnenj in podobno; ali torej resnično ni obstajal noben drug način za razčiščevanje pojmov kot prav prete...

Zato ne moremo mimo tega, da ne bi vzkliknili: »OBSOJAMO!«

Zato je nujno vzgajati med našimi člani kolektiva zavest po pravilnem ravnanju in odnosu do osnovnih sredstev in ne glede na to, na katerem delovnem mestu posameznik dela. Se posebej pa naj bi bila to naloga tovarišev na vodilnih mestih, ki naj bi nenehno

ŠE O PRAVILNIKU O DELITVI OSEBNIH DOHODKOV

V zadnji številki našega glasila »SAVA« smo obrazložili načela, ki jih bo treba upoštevati pri novem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Omenili smo tudi pogoje gospodarjenja, ki nam jih nalaga novi gospodarski sistem. Vendar, ko smo pisali o tem, nam še niso bili znani instrumenti dohodka med podjetjem in družbo. Finančni strokovnjaki našega podjetja pa so med tem opravili podrobno analizo vplivov novih gospodarskih instrumentov ter sprememb v našem podjetju ter ugotovili naslednje:

Pri sedanjih prodajnih cenah naših izdelkov, pri zvišanju stopenj prometnega

davka in sprememb deviznega tečaja dinarja v zunanjetrgovinskem poslovanju, dosežemo znižanje čistega dohodka ter naposled tudi sredstev za osebne dohodke in sklade podjetja.

Ta ugotovitev terja zato od članov našega kolektiva v letošnjem letu izredne naloge!

Poškati in sprostiti moramo vse notranje rezerve, tako glede boljšega izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti, trošenja surovin in drugega materiala, zmanjšanja režijskih stroškov itd.

Vsega tega pa ne bomo mogli doseči le s prepričevanjem in zagotovitvijo! Slehernega člana kolektiva bo zato treba materialno zainteresirati in ga pritegniti k upravljanju. To pa bomo dosegli z decentralizacijo delavskega samoupravljanja in izgrajevanjem učinkovitega sistema obračuna po ekonomskih enotah, ki bo povezan s kompleksnim nagrajevanjem ekonomskih enot oziroma celotnega kolektiva.

Zahtevnost sestavljanja pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in pa dejstvo, da so bili instrumenti delitve narodnega dohodka sprejeti v Ljudski skupščini šele marca meseca, sta poglavitna vzroka, da se je postopek sprejemanja pravilnika o delitvi osebnih dohodkov nekoliko zakasnil. Osrednja komisija za analitsko oceno delovnih mest je končala svoje delo v začetku maja in bodo o njenih rezultatih oziroma o ocenah posameznih delovnih mest kolektivi eko-

Priprave na izplačilo osebnega dohodka na Vrhniki

nomskih enot še temeljito razpravljali in tudi dali določene pripombe.

Bolj ko bodo člani kolektivov ekonomskih enot sodelovali v razpravah o uvednotenju posameznih delovnih mest, toliko več je verjetnosti, da bomo z novim pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov postavili ustrezna, realna razmerja za razdeljevanje osebnih dohodkov.

Tudi besedni del pravilnika je že pripravljen! V teku pa so izračuni za delitev mase sredstev za osebne dohodke po ekonomskih enotah in določevanje posamičnih in kolektivnih meril za nagrajevanje.

MIRAN RIŽNAR

Volitve v delavski svet ekonomske enote »Cevarna«

opožarjali in dajali navodila, pojasnjevali in osebno nadzorovali ustrezno uporabo in upravljanje z osnovnimi sredstvi.

Tako bomo pokazali, da pravilno razumemo razvoj, kateremu moramo slediti. Kdor pa iz kakršnegakoli že razloga ne bi želel ali pa ne bi pokazal dobre volje za izobraževanje, se bo moral nujno umakniti drugim delovnim tovarišem, ki so tega voljni. Kajti le tisti član kolektiva, ki bo stroj, s katerim dela, dobro spoznal, bo lahko tudi dobro opravil, zaupano mu nalogo. Kdor pa z njim še ni seznanjen, naj nemudoma prosi svojega strokovnega vodjo, da ga pouči in mu vse pojasni, kar bo z veseljem storil.

FRANC CELESTINA

Naše delavke pri obrezovanju in pakiranju velopláščev. Le-te je treba poprejš pazljivo pregledati, jih sortirati, obrezati, jih nato pakirati in pripraviti za skladiščenje

problemi, uspehi in težave naše komerciale

Predvidena sprememba deviznega režima nam je delala pri uvozu precej težav. Razlog je bil v tem, ker novi carinski zakon predvideva liberalizacijo uvoza, vendar pa niso bile hkrati znane uvozne liste oziroma čas, kdaj bomo prešli na novi način uvoza. V lanskem letu je podjetje pripravilo plan za dodelitev potrebnih deviz za nemoteno obratovanje (upoštevali smo

povečano proizvodnjo), vendar je Zvezni zavod za plan, ko je dobil od našega Združenja vse prijave, dodelil celotni veji manjši kontingent kot je bilo predvideno. Na podlagi tega je združenje znižalo vsem podjetjem prijavljene vsote za 20 %. Na podlagi materialne bilance, je naše podjetje prijavilo in dobilo odobrene sledeče kvote:

Material:	Prijavljeno:	Odobreno:
Naravni kavčuk	4.076 ton	3.872 ton
Sint. kavčuk, zapad	99 ton	155 ton
Sint. kavčuk, vzhod	307 ton	426 ton
Kord	764 ton	910 ton
Ostalo, zapad	146 milj.	110 milj.
Ostalo, vzhod	23 milj.	20 milj.

Novi devizni režim predvideva uvoz osnovnih surovin za našo proizvodnjo, in sicer: vse vrste kavčuka, avtokord in aktivne saje kot prost uvoz, na podlagi liberalne liste. Pri teh surovinah je bila po starem sistemu zagotovljena zadostna količina. Izjemo predstavljajo aktivne saje, ki sodijo v pozicijo »ostalo«. Pri tej poziciji, v okviru katere uvažamo ostali material za redno proizvodnjo, pa je bilo zmanj-

šanje občutno, saj predstavlja 24 %. Predvidevamo, da bomo po novem deviznem režimu blago oziroma material, ki ga uvažamo v okviru te pozicije, uvažali po generalni uvozni licenci. Za letošnje leto bo znašala višina sredstev predvidoma 80 % vseh deviz, prejetih v lanskem letu, zmanjšana za poprej omenjene osnovne surovine, ki jih bomo uvažali prosto. Ta izračun nam daje naslednjo podobo:

a) celotna poraba deviz v letu 1960 = Obr. 1.113.758.906 din

b) uvoz osnovnih surovin:

naravni kavčuk	742.123.959 din	
sint. kavčuk, zahod	20.743.231 din	
sint. kavčuk, vzhod	31.814.478 din	
avtokord	229.124.239 din	
saje	34.511.139 din	Obr. 1.058.317.046 din

Preostane za ostalo: Obr. 55.441.860 din

Potrebe po materialni bilanci: Obr. 94.500.000 din

80 % od 55.441.860 din Obr. 44.353.488 din

Primanjkljaj po mater. bilanci Obr. 50.146.512 din

Stvarna potreba: Obr. 63.843.416 din

Poraba v letu 1960 + 21 % Obr. 13.405.117 din

Skupaj Obr. 77.248.533 din

Odobreno Obr. 44.353.488 din

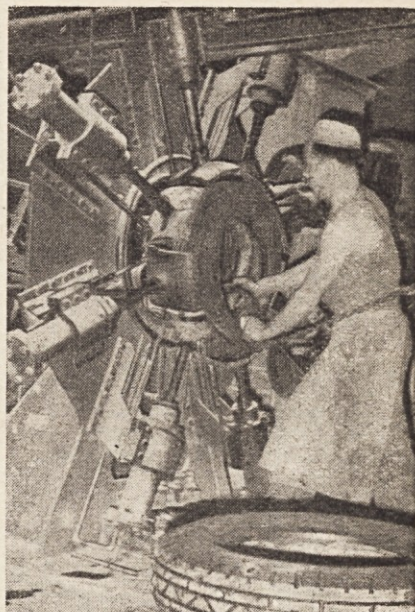
Primanjkljaj Obr. 32.895.045 din

V preteklem letu smo imeli določene težave pri oskrbi s kavčukom in kordom. Dobave niso bile niti redne niti zadostne. Zaradi tega smo si morali izposoditi pri Direkciji za materialne rezerve 246 ton kavčuka in 38 ton korda. Prav tako nismo imeli nobene prehodne zaloge. Letos januarja nam je bilo dodeljeno 704 ton kavčuka in 38

ton korda. S tem smo poravnali naše dolgove in imamo še minimalne zaloge teh surovin.

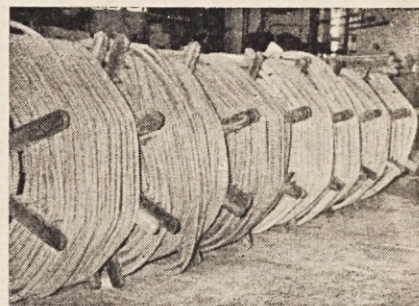
PRODAJA:

V zadnjem kvartalu lanskega leta je usmerila prodajna služba svojo dejavnost predvsem na zmanjšanje zalog gotovih izdelkov na minimum. To jim

Tu je delavec pri avtoogrevnih ceveh v centru obrata I. Paziti je treba na ustrezni postopek, kajti le tako lahko podaljša življenjsko dobo avtoogrevne cevi

je uspelo in so zaloge gotovih izdelkov znašale 31. decembra 1960 141.000.000 dinarjev. Glede na realizacijo v preteklem letu je to pomenilo šestdnevno proizvodnjo. Dejansko so bila naša skladišča prazna, vendar so naši kupci na ta način povečali zaloge v svojih skladiščih. To bi neugodno vplivalo na realizacijo v letošnjem letu. V nekaterih artiklih je bila prodaja otežkočena zaradi uvoznih zalog, ki so jih v lanskem letu ustvarila razna uvozna podjetja. Na podlagi tega je bilo predvideno, da preidemo pri najbolj kritičnih izdelkih (tu je mišljena predvsem pnevmatika) na bolj idoče desene ali pa povečamo kurantne dimenzije na škodo nekurantnih. To se nanaša predvsem na tovorno pnevmatiko 7,50x20, kjer je bila predvidena proizvodnja samo v mesecu januarju ter smo jo tudi razprodali ob sklepanju pogodb. Žal nam zaradi izpada oziroma nepravčasne dobave kalupov 8,25x20, to ni uspelo ter še vedno delamo 7,50x20. Na splošno gledano, so po novem operativnem planu proizvodnje pnevmatike vse potniške dimenzije raz-

To pa so vodne cevi — pripravljene za dokončno obdelavo

Upokojenci in petdesetletniki, ki jim je uprava našega podjetja priredila skromno zakusko

prodane. Uvoz pnevmatike bo v letošnjem letu kontingentiran, kar pomeni, da uvozniki ne bodo mogli prosto uvažati dimenzij, ki jih ima domača proizvodnja na zalogi. Vendar pa nam bodo zaloge nekaterih dimenzij tovarne pnevmatike še nekaj časa ležale v skladiščih, kajti kljub možnosti prodaje izven pogodbenih obveznosti, blaga ne moremo odpremiti, ker kupci nimajo denarja. V tehničnih izdelkih so bile do nedavnega dobave normalne. V zadnjem času pa smo morali z ozirom na porast dolžnikov podvzeti potrebne sankcije. Za dobavo kurantnega blaga (gumirani tekstil, velopnevmatika 520 × 12, 11,00 × 20 in podobno) zahtevamo od naših kupcev, da najprej poravnajo stare obveznosti, šele potem jim dobavljamo. Kljub temu pa smo se morali poslužiti tudi posredovanja sodišča. Iz razgovorov s strankami je razvidno, da bomo obveznosti kupcev do nas lahko odpravili v aprilu in maju. Prodajni oddelek se ni zadovoljil s takšnimi izgovori ter je predal v iztožilni postopek več kot 200 podjetij.

Sprememba cen, ki jih je naše podjetje opravilo konec preteklega leta oziroma v začetku letošnjega, je pri naših kupcih naletela na določena pričakovana posredovanja, kar je razumljivo. Zaradi tega je bilo nekaj naročil tehničnega blaga preklicanih. Žal se kupci niso ozirali na kakovost in izgled blaga, ampak na cene. Brž ko bodo opravljene vse korekture in noven preled cen ter dejanskih kalkulacij, je prodajni oddelek prepričan, da se bo prodaja odvijala normalno. Prvi pogoj pa je seveda, da kupci poravnajo svoje plačilne obveznosti. Pomembna naloga prodajnega oddelka je zdaj, da čimprej izterja od naših kupcev dolgove. V tem primeru pa je jasno, da bodo zaloge gotovih izdelkov morale narasti. Za sedaj je težko predvidevati, pri katerih tehničnih izdelkih bomo imeli pri prodaji v letošnjem letu težave. Kupci so v nekaterih pri-

merih ostro negodovali zaradi naših cen. To se je pokazalo zlasti v naši prodajalni v Beogradu, saj smo bili dvakrat v časopisu, češ, da smo kršili uredbo. Zaradi tega nas je obiskala Zvezna tržna inšpekcija, ki pa je ugotovila, da uredbe nismo kršili in nismo storili kaznivega dejanja.

Sedanje izkušnje in perspektive o prodaji, poleg tega pa tudi praksa konkurenčnih podjetij terjata, da bomo slej ko prej prešli na odobravanje kasaskonta našim kupcem. Sedaj imamo samo grosistični rabat na prvo opremo, medtem ko kasaskonta ne uporabljamo. Z uvedbo tega načina bi prav gotovo pospešili plačila naših dobav.

Glede uvoza usmerjamo delo v prodajo izdelkov, ki jih je iz kakršnihkoli razlogov preveč na domačem tržišču. Trenutno imamo več ponudb in čakamo na odgovore. Pagajamo se za izvoz avto in velo pnevmatike v Romunijo in Indijo, termoforjev v Holandijo in Bolgarijo ter ležalnih blazin na Švedsko.

STANE KOŠNIK

Izvedeli smo

● Na občnem zboru naše sindikalne podružnice smo izvolili tudi nov izvršni odbor, ki mu načeljuje predsednik Stane Kaltenekar. Tajnik je Franc Mertelj, blagajnik pa Jože Rugale. Ostali člani so: Franc Kozina, Peter Kne, Ciril Oman, Ivan Vovk, Ivan Golob in Marjan Rakovec.

● Ker je potekel mandat doseganemu upravnemu odboru našega podjetja, smo prav tako morali izvoliti novega. Le-tega sestavljajo: Matija Gogala kot predsednik, in člani – ing. Drago Smodiš, Janez Sitar, Franc Golob, Anton Javornik in Franc Košnik ter direktor podjetja Drago Dolinšek.

● Tudi naša obratna ambulanta je, v skladu z novim zakonom o zdravstvu, izvolila svoje družbene organe.

– Clana zdravstvenega sveta obratne ambulante sta: Marija Sušnik in Jožica Znidaršič.

– Člani UO obratne ambulante pa: Marija Sušnik kot predsednik, Jožica Znidaršič, Hema Valjavec, Ljubica Benčan in dr. Jaka Vadnjal.

● Na letni konferenci osnovne organizacije Zveze komunistov je bil izvoljen tudi nov tovarniški komite, ki ga sestavljajo: Franc Rakovec – sekretar in člani: ing. Mirko Bedekovič, Alojz Zalar, Ivan Rozenbergar, Stefan Horvat, Slavica Pelzel,

Juraj Borič, Franc Oman in Franc Golob.

● Naše podjetje bo tudi letos regresiralo članom kolektiva in njihovim svojcem del stroškov, ki jih bodo porabili za letovanje. Na eni zadnjih sej je UO sklenil naslednje: za dnevni penzion v naših počitniških domovih v Crikvenici, na Pokljuki in na Bolu bodo člani našega kolektiva plačevali dnevno v sezoni 350 din, izven nje pa 250 dinarjev. Ta regres dobijo člani kolektiva tudi za zakonskega tovariša, če ga vzdržujejo, kakor tudi za otroke. Če je zakonski tovariš zaposlen v drugem podjetju, pa bo plačal dnevni penzion v sezoni 700 din, izven nje pa 500 dinarjev.

Če pa bo član kolektiva na dopustu v drugem počitniškem domu, mu bo tovarna dala regres v znesku 500 din dnevno, vendar na podlagi predloženega potrdila o letovanju s pogojem, da je letoval izven območja občine.

Tisti člani kolektiva pa, ki bodo stanovali izven doma, hranili pa se bodo v domu, bodo plačevali za hrano dnevno 500 dinarjev, kjer so zapopadeni zajtrk, kosilo, večerja in dve malici.

● Upravni odbor je na eni izmed svojih zadnjih sej odobril za reklamo, sejme in kataloge skupni znesek 25,138.560 din.

Drugi o nas

PRODAJNEMU ODDELKU
»SAVA«, KRANJ:

Dragi tovariši, želel bi vas obvestiti, da sem prejel gumo za bicikel dim. 28x1,5, ki ste mi jo poslali v zamenjavo za mojo gumo, ki sem jo reklamiral. Zelo sem zadovoljen in zahvaljujem se vašemu kolektivu za razumevanje. Ne gre toliko za ustrezno gumo, ki ste mi jo poslali, pač pa za razumevanje ljudi, ki delajo v vašem prodajnem oddelku. Mnogi znanci so mi rekli, da iz te moje reklamacije ne bo kruha. Toda bil sem prepričan, da bom uspel...

Zračnice za bicikle »Sava« so bile vedno odlične, kar upam, da bodo tudi v prihodnje. Hkrati pa se je tudi vodstvo vašega kolektiva pokazalo v zelo dobri luči do potrošnikov...

Naj vam še povem, da sem star 57 let in da vozim kolo znamke »Bismark« že od leta 1925, medtem ko vaše zračnice in gume uporabljam od takrat, ko ste jih začeli proizvajati... in vedno so bile dobre.

Pozdravlja vas vaš kupec

Sreten Čilić, Niš, Srbija

»GOSPODARSKI VESTNIK«,
18. marca 1961:

V sestavku »Avtomobilske gume iz sintetičnega kavčuka v »Savi« so med drugim povedali: ... Povsod v svetu se začnajo ukvarjati z uporabo sintetičnega kavčuka, ki ima nekatere prednosti pred naravnim... Zaradi omenjenih prednosti je začela tudi domača gumarska industrija zadnje čase pospešeno delati poizkuse s sintetičnim kavčukom. Ker so poizkusi pokazali, da je sintetični kavčuk precej boljši od naravnega iz več razlogov, zlasti pri izdelavi pnevmatik, so v tovarni gumi-jevih izdelkov »Sava« v Kranju, v teku zadnje priprave za serijsko proizvodnjo avtomobilskih gum iz sintetičnega kavčuka...

»LJUBLJANSKI DNEVNIK«
februarja:

Gumarski razvojno izobraževalni center v »Savi« je prav na začetku svoje poti. Praksa bo prav kmalu pokazala življenjsko moč tega koncepta. Ze zdaj pa lahko rečemo, da je oblikovanje centra v »Savi« vzpodbudno iskanje svojstvenim pogojem ustreznih oblik izobraževanja in skrbi za napredek proizvodnje...

Najboljši izdelek tovarne je **varnost!**

Delo higiensko-tehnične službe v našem podjetju je bilo v minulem letu zelo razgibano. Komisija je imela šest razširjenih posvetovanj, na katerih smo obravnavali razne probleme higiensko-tehnične zaščite v podjetju.

Največ pozornosti smo posvetili prehrani članov našega kolektiva. Ko smo odprli novo delavsko restavracijo v obratu II, ki je opremljena z najso-dobnejšimi napravami in pripomočki, smo bili šele sposobni pripraviti članom kolektiva kakovostni topli obrok. Razen toplega obroka pa člani kolektiva in njihovi svojci lahko dobijo po dokaj nizkih cenah kosila in večerje. Za opremo in ureditev te restavracije, ki je postala samostojna ekonomska enota, smo porabili sedem milijonov dinarjev. Pripravo hrane oziroma njeno kakovost nadzoruje komisija HTV in medicinska sestra. Kupili smo tudi poseben avtomobil, ki ga uporabljamo, razen drugega, tudi za prevoz hrane med obratoma.

Ker se bo podjetje še nadalje razvijalo, smo že obravnavali načrt o razširitvi kuhinje in jedilnice, ki bosta s prihodom novih delavcev postali pretesni. S to razširitvijo bo zadoščeno zmogljivostim tja do 1970. leta. Kot dodatek za hrano in osvežilne pijače je bilo porabljenih 14.200.000 dinarjev.

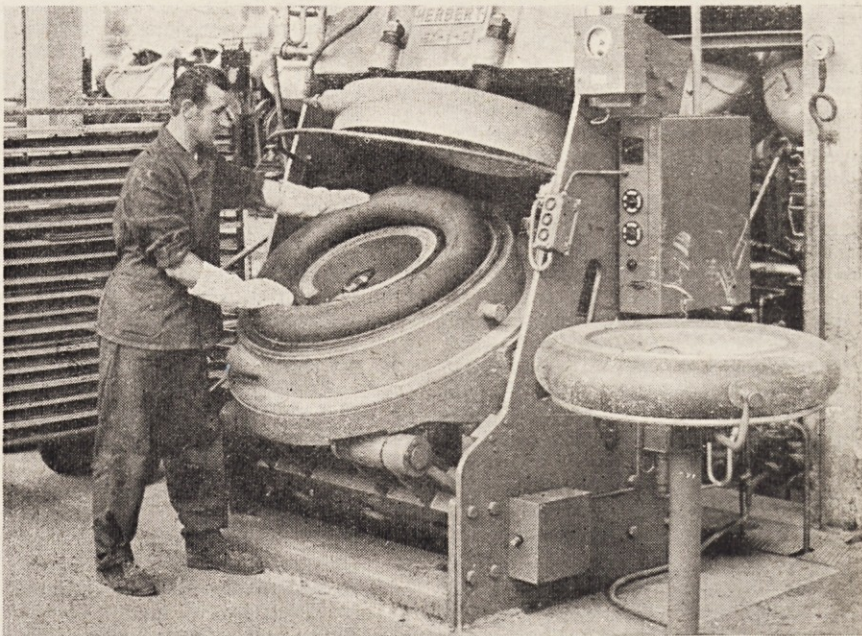
Od tega zneska prispeva podjetje za vsak topli obrok 45 dinarjev.

Naše podjetje sodi med tista v okraju, ki imajo najbolj sodobno urejeno prehrano zaposlenih. V naši menzi pa jedo tudi gojenci Gumarske šole.

Tudi za osebno zaščito zaposlenih smo v lanskem letu močno skrbeli. V skladu z določili Pravilnika HTV smo nabavili in razdelili kakovostna zaščitna sredstva, ki so potrebna za posamezna delovna mesta, za kar smo porabili več kot 12 milijonov dinarjev. Vsak član kolektiva je prejel dve zaščitni obleki, več kot polovica zaposlenih pa tudi zaščitno obutev, seveda, če je njihovo delovno mesto izpostavljeno poškodbam na nogah.

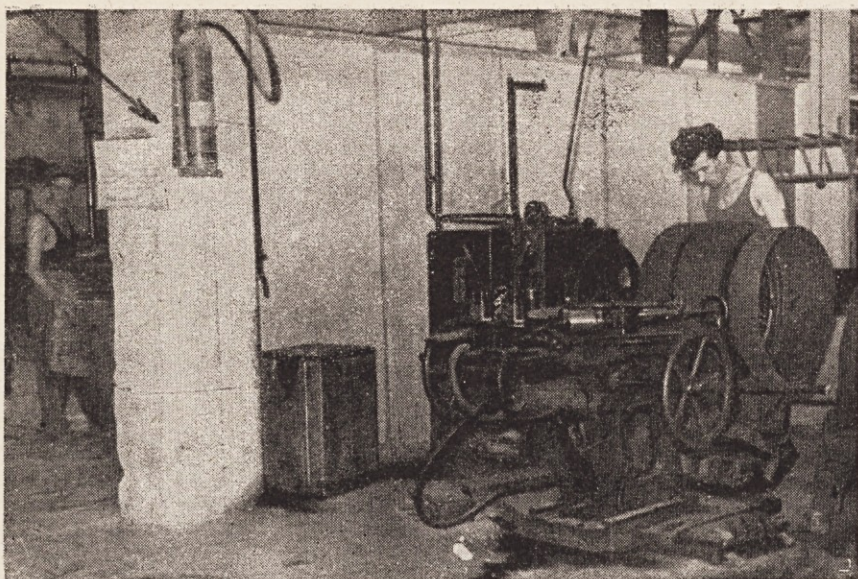
Z nabavo zaščitnih čevljev se je bistveno zmanjšalo število poškodb na nogah, saj je bilo kljub povečanemu številu zaposlenih lani, v primerjavi z letom 1958, osemnajst primerov manj poškodovanih nog.

Največ težav imamo pri pranju zaščitnih sredstev, glede na to, ker še nimamo lastne industrijske pralnice. Le-to bomo predvidoma imeli že letos, saj so stroji in oprema zanjo že naročeni. V načrtu je, da bo pralnica stekla s 1. junijem. Ureditev pralnice, ki bo veljala več kot dva milijona dinarjev, je nujna zlasti še, ker bomo razen

Urejeno delovno mesto in uporaba zaščitnih sredstev je pogoj za varno delo in večjo delovno storilnost

Ce so požarno varnostne naprave dostopne, se jih lahko vsak hip poslužimo. In tako tudi mora biti!

zaščitnih oblek čistili tudi perilo gojencev Gumarske šole. Pralnica bo delovala v sestavu higienske skupine v podjetju, ki jo bomo ustanovili. Vanjo ne bi smeli sprejemati starih oziroma onemoglih delavcev, kajti s tem ne bi dosegli zaželenega učinka.

Red in čistoča na delovnih mestih je v našem podjetju, zlasti pa v obratu I, na dokaj nizki ravni. Vsepovsod so razmetani razni deli strojev, orodje, odpadni material in podobno, kar dostikrat povzroča nesreče.

Omenimo naj le stiskarno: zaposleni delavec je imel v jedru shranjeno merilo, ko pa ga je hotel vzeti iz njega (le-to je bilo višje od višine zaposlenega) mu je spodrsnilo ter je obvisel na njegovem ostrem robu. Pri tem si je delno uničil živčevje desne roke in je postal prav zaradi malomaronosti in nereda v oddelku delovni invalid. — Vodje ekonomskih enot bi morali posvečati higieni v oddelku večjo pozornost — in če ne gre drugače — tudi disciplinsko ukrepati.

Lani je bilo v našem podjetju 84 nesreč pri delu. Zaradi njih smo izgubili 1300 delovnih dni ali 9.900.000 dinarjev narodnega dohodka! V primerjavi z letom 1958 je število nesreč na 100 zaposlenih padlo za trideset odstotkov. Zanimivo pa je, da se je lani število izpadlih delovnih dni na posamezno nesrečo povečalo. Hkrati pa moramo tudi zabeležiti, da kljub tako obširni rekonstrukciji v obratu II, kjer se je delovni proces skoraj nemoteno odvijal ob gradbenih delih, število nesreč ni bilo visoko. Pohvaliti moramo remontne in montažne skupine mehanične delavnice obrata II in gradbeno skupino, ki so brez bistvenih poškodb (dasiravno nismo imeli na razpolago ustreznih dvigalnih naprav) spravili v pogon težke stroje brez večjih poškodb.

Krivdo za povečanje števila izpadlih delovnih dni na posamezno nesrečo pa je treba pripisati prehitremu postavljanju na novo sprejetih delavcev na nevarna delovna mesta in njim nezna-

no okolje. Tak primer smo imeli v valjarni obrata II:

tu so bile tri težje nezgode na novo sprejetih delavcev, ki so bili zaposleni pri dubliranju korda na trovaljčniku. Ponesrečenci so болоvali več mesecev in tako povečali število izpadlih dni na posamezno nezgodo. Zato moramo novosprejetim članom našega kolektiva v prihodnje posvetiti več pozornosti in jih že na uvajalnem seminarju kar se da privaditi na okolje bodočega delovnega mesta.

Vzroki nesreč so pa tudi v nediscipliniranosti na delovnem mestu. Kot primer lahko navedemo valjarno I: delavka, zaposlena pri previjanju blaga, se je začela pogovarjati z mladim delavcem, zaposlenim pri trovaljčniku. Med pogovorom je položila roko med poravnalni valj in nesreča je bila tu! — Takih in podobnih primerov je še več, ki pa bi jih lahko z zavestno disciplino na delovnem mestu hitro odpravili.

Zdaj pa si oglejmo število nesreč na sto zaposlenih po posameznih oddelkih:

Oddelak	Število zap.	Nesreče pri delu	Nesreč na 100 zap.
sestavljalnica	27	4	15
valjarna I	83	6	7,3
valjarna II	85	16	19
pnevmatikarna I	103	11	10,7
pnevmatikarna II	207	9	4,3
stiskarna	87	1	1,15
cevarna, brizg., roč. konf.	149	8	5,4
gumiranje blaga	23	2	8,9
prevleka valjev in koles	23	2	12
mehanična delavnica I	72	7	9,7
mehanična delavnica II	62	6	9,7
gradbena sk., miz. delavnica	26	3	11,5
transport	28	4	14,3
skladišča	46	3	6,4
higienska sk., varn. služba	45	1	2,2
uslužbenci	140	—	—
skupaj	1.207	84	7
primerjava z letom 1958	983	116	11,5

Tudi na področju požarne varnosti smo v lanskem letu kljub težavam dosegli določene uspehe. V proizvodnih obratih smo dokaj omejili vzroke požarov, zlasti v oddelku premazovalnice, kakor tudi pri konfekcijskih strojih za avtoplašče v obratu II. Razen požara na ostrejšu pnevmatikarne obrata II, je bilo na raznih mestih le osem manjših trenutnih požarov, ko so se vneli bencinski hlapi. Člani kolektiva so bili na petnajstih skupinskih gasilskih vajah seznanjeni z uporabo gasilskih pripomočkov. Vse to delo na področju požarne varnosti pa le ni zadovoljivo. Nujno bi bilo zaposliti poklicnega gasilca v podjetju, z določeno strokovno izobrazbo in veseljem do te službe. Prav tako bi bilo potrebno poslati vsaj enega člana na

gasilski seminar, ki ga prireja republiška gasilska zveza v Medvodah oziroma v Ljubljani.

Najbolj nevarna mesta za požar so v našem podjetju neurejena skladišča vnetljivih tekočin, tako v obratu I kot še posebej v obratu II. V seznamu investicij je cisterna za bencin za črpalne naprave sicer odobrena! Pri ureditvi pa mora imeti prednost obrat II, kajti sedanje vskladiščenje vnetljivih tekočin ni v skladu s predpisi.

Da bi izboljšali higiensko-tehnično službo v podjetju, je nujno tesnejše sodelovanje vseh vodilnih uslužbencev, zlasti tistih iz tehničnega sektorja, kajti prav ti so odgovorni, da pri rekonstrukciji podjetja upoštevajo predpise in določila HTV službe.

JOŽE TONEJC

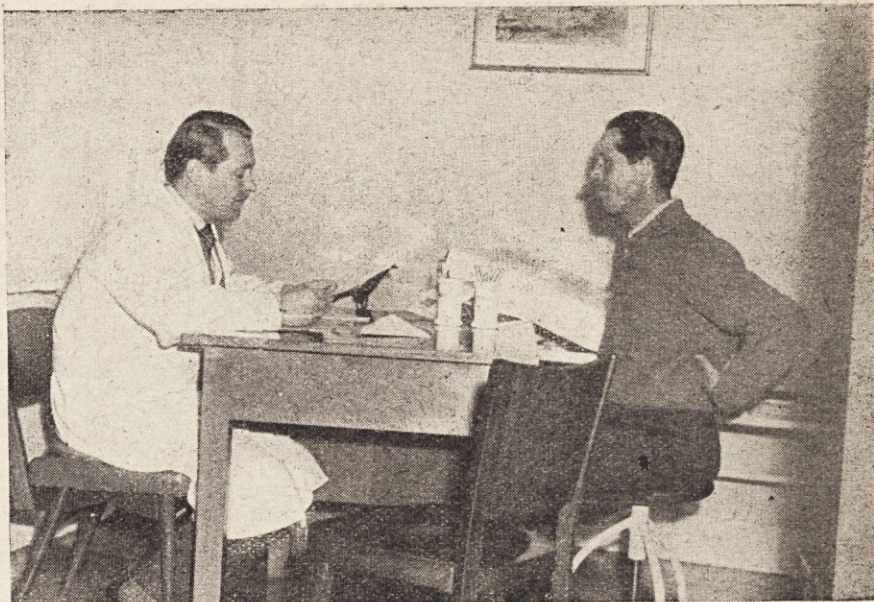

V prihodnje naj bi bilo še bolje

Naša obratna ambulanta je bila ustanovljena z Novim letom 1959. Od vsega začetka smo se lotili dela na preventivnem in kurativnem področju. Glede na izredno težavne delovne pogoje v gumarski industriji, smo se predvsem usmerili na ugotavljanje splošnega zdravstvenega stanja zaposlenih delavcev in delavk. Zlasti pa smo posvetili pozornost delavcem, zaposlenim v atmosferi smukca. Da je bila ta naša odločitev umestna, so pokazali sistematični pregledi zaposlenih pri smukcu. Ugotovili so, da je osemindvajset zaposlenih obolelo za posledicami škodljivega vpliva smukca.

Prav tako smo proučevali delovne pogoje na drugih delovnih mestih. Posebno pozornost smo posvetili tistim delovnim mestom, kjer se uporabljajo organska topila.

Zadnje čase zlasti nastajajo težave pri delavcih, ki so zaposleni v oddelku za ročno konfekcijo, kjer je narasla uporaba acetona. Glede rezultatov, ki

Najprej posvet, saj dostikrat že tudi lepa beseda bodrilno vpliva na bolnika

nam jih bo pokazala podrobnejša analiza teh delovnih mest, bo treba nedvomno ukrepati.

Naslednji problem je ventilacija, ki nastaja v avtopnevmatikarni obrata II. Zlasti to velja za oddelek brizganja in spajanja avtozračnic. V tem oddelku nastaja vprašanje prepiha. Ni namreč zgolj slučaj, da je lani v tem oddelku zbolelo dve sto štiriinšestdeset ljudi od povprečno sto petinšestdeset zapo-

slenih, kar predstavlja sto šestinšestdeset odstotkov! Pri podrobnejšem pregledu obolenj lahko ugotovimo, da so prehladi na prvem mestu; sledijo pa jim druga vnetja kot posledica prepiha. To škodljivo nevednost bi v prihodnje morebiti lahko rešili z zračno zaveso.

Podoben problem nastaja tudi v valjarni obrata II. Tudi tu je bolehanje precejšnje. Od povprečno sedeminšestdeset zaposlenih v tem oddelku je bolehalo sto šestindvajset ljudi ali sto osemindvajset odstotkov. V tem primeru sicer ne gre zgolj za prepih, pač pa tudi za težje delovne pogoje.

Ce pogledamo druge oddelke, lahko ugotovimo, da je po številu obolenosti na prvem mestu splošni oddelek, saj je od povprečno šestindvajset zaposlenih bolehalo šestindvajset ljudi, ali dve sto petnajst odstotkov. Sem sodijo v prvi vrsti snažilke in kuharice.

Nastaja vprašanje, zakaj imamo tako visoko obolenost v tem oddelku?

Odgovor dobimo, če pregledamo zaposleni kader: snažilke so pretežno starejše, ki se sprva zaposlijo honorarno, nato pa jih redno zaposlimo. Povsem jasno je, da so te ženske glede starosti podvržene najrazličnejšim kroničnim obolenjem in zategadelj ni čudno, če so dostikrat bolehnne.

Na drugem mestu je valjarna obrata II. O vzrokih obolenosti v tem obratu smo že prej pisali.

Takoj za valjarno II. je na seznamu cevarna in brizgarna. Tu je bilo povprečno stopetdeset zaposlenih, bolehalo pa je dve sto šestindvajset ljudi ali sto sedemdeset odstotkov. Tako visok odstotek obolenosti nam v tem primeru postane razumljiv, ko ugotovimo, da je tu zaposlena pretežno starejša delovna sila, ki je podvržena mnogim kroničnim obolenjem.

Naša obratna ambulanta pa je pričela z zdravstvenim prosvetnim delom, ki ga je prevzela medicinska sestra in ga je tudi vestno opravljala. Znašla pa se je pred težavnim problemom: kako in kdaj privabiti ljudi na predavanja!

Seznajamo vas

● Upravni odbor je na svoji seji 1. marca obravnaval spremembo pravilnika o razdelitvi stanovanj, pravilnika o štipendijah, razpravljal pa je tudi o poročilu HTV komisije in o poročilu o disciplini.

● Volitve delavskih svetov ekonomskih enot, potrditev dodatka k pravilniku o razdeljevanju stanovanj, na podlagi denarne soudeležbe proslincev, potrditev pravilnika o štipendijah in pismene vloge, so bile na dnevnem redu seje delavskega sveta, ki je bila 13. marca.

● 15. marca je razpravljala UO na podlagi poročila o izpolnitvi proizvodnega plana za februar, kakor tudi o poročilu o kakovosti izdelkov za isti mesec. Na dnevnem redu je bilo tudi poročilo komercialnega sektorja o nabavi, prodaji in zalogah surovin.

● Delavski svet pa je 20. marca na svoji seji poslušal poročilo predsednika upravnega od-

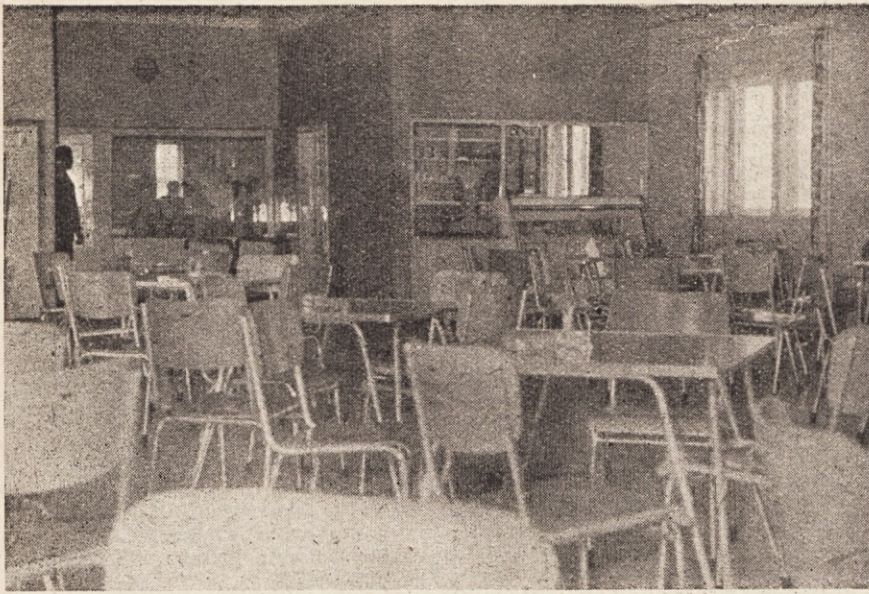
bora o delu v minulem obdobju, poročilo o delu komisij, na isti seji pa je izvolil tudi nove članke upravnega odbora in nekaterih komisij.

● Na svoji seji je upravni odbor 25. marca poslušal poročilo predsednika upravnega odbora o delu tega odbora, izvolil je novega predsednika in podpredsednika ter razpravljal o pravilniku o delovnih razmerjih.

● 30. marca pa se je upravni odbor ukvarjal s poročilom stanovanjske komisije o gradnji v letu 1961/62, o določitvi višine penziona v počitniških domovih ter o proračunu sindikalne podružnice.

● Poročilo o izpolnitvi plana za marec, kakor tudi kakovost izdelkov v marcu mesecu so bili na dnevnem redu seje upravnega odbora, ki je bila 8. aprila. — Prav tako je upravni odbor razpravljal o predlogu stroškov za reklamo, reprezentanco in potovanja doma in inozemstvo.

Ali ni mikavna naša delavska restavracija? Tako lepo in higienično urejen obrat nam je lahko samo v ponos!

To pa je pogled na restavracijo v obratu I

Kljub prizadevanjem in pomenu zdravstveno prosvetnega dela, ki se ga tako uprava kot delavci dobro zavedajo, tega problema nismo mogli uspešno rešiti. Morebiti bo letos bolje, ko bo zdravstveno prosvetno delo sestavni del načrta našega centra za izobraževanje kadrov.

Tudi drugo socialno — medicinsko problematiko je skušala ambulanta reševati, kolikor je bilo v njeni moči. Ko je prišel v tovarno socialni delavec, je to delo kajpada bolj zaživelo, saj socialni delavec in medicinska sestra delata poslej z roko v roki. To delo bo v prihodnje še boljše in bolj poglobljeno, saj ni nobenega dvoma, da je delovna storilnost zaposlenega delavca oziroma delavke odvisna ne le od prejemkov, pač pa tudi od razmer, v katerih vsak posameznik živi. Te razmere pa imajo

svoj odsev tudi na njegovo duševno in delovno razpoloženje.

V delovno področje socialno—medicinske problematike sodijo tudi patronažni obiski na domu. Te opravlja medicinska sestra, kajti brez patronažnih obiskov bi nam bilo nemogoče imeti vpogled v resnično stanje pri reševanju posameznih socialno medicinskih problemov.

Prav v minulem letu so nam patronažni obiski pokazali nekatere probleme:

— gre za problem samskih delavcev, ki stanujejo pri kmetih in morajo v prostem času delati, in tako plačati stanovanje. Ne le, da se pri tem »drugem šihu« izčrpavajo, ampak so tudi še močno podhranjeni. Ti nekateri njihovi »delodajalci« jih brezobzirno izkoriščajo in memijo, da jim niso dolžni

dati hrane. Seveda je potem njihov delovni učinek v tovarni precej manjši, kot bi bil sicer. Zato smo z veseljem sprejeli sklep tovarne o gradnji samskega doma.

— naslednji problem je nega bolnikov na domu. Zelo umestno bi bilo pristopiti k organizaciji laične nege bolnikov na domu, ki jo bo morala prevzeti v svoje okrilje naša tovarna. Hkrati s tem pa nastaja tudi problem strokovne nege bolnikov na domu, ki ji bo morala obratna ambulanta posvetiti vso pozornost. Tega problema pa ne bo mogla reševati sama in zgolj za svoje delavce, pač pa v okviru in skupaj z Zdravstvenim domom v Kranju.

Vsa socialna in medicinska problematika je tako obsežna, da je sama ambulanta ne more reševati. Zato sodelujemo v različnih komisijah, ki jih ima podjetje v okviru kadrovsko-socialne službe. Tako sodelujemo v higijensko-tehnično-varstveni komisiji, invalidski komisiji in drugih, kjer rešujemo to našo perečo problematiko. Kajti, zgolj tesno sodelovanje bo pripeljalo do tega, da bo v prihodnje naše delo še bolj plodno in koristno in da bomo v prihodnje lahko še več storili za našega neposrednega proizvajalca.

Dr. JAKA VADNJAL

Pismo JEDNIŠTVU

TUDI DELO DEŽURNEGA GASILCA JE KORISTNO

Tovariš urednik,
da je delo dežurnega gasilca koristno, naj vam povedo naslednje besede:

Ob nedeljah in državnih praznikih, ko delavci zapuščajo tovarno, ostaneta v njej zgolj vratar in dežurni gasilec. Ko slednji nastopi službo, lahko kmalu opazi marsikaj, kar ni na svojem mestu. Če bi zapisoval v dežurno knjigo, bi včasih lahko napisal kar celo stran, saj je dežurni gasilec razen tega, da odgovarja za požare, odgovoren tudi za kriminal in vse, kar se dogaja v obratih. Tako opozori, da gorijo luči pri belem dnevu, da so vrata nezavarovana, itd.

Naj navedem še primer, ki se je pripetil 26. marca letos v obratu II. Ko je dežurni gasilec začel službo ob sedmih zjutraj, je takoj opazil, da v delavski restavraciji teče voda po zidu. Seveda je takoj ukrepal in preprečil nadaljnjo škodo. Vodo je nekdo pozabil zapreti že v soboto zvečer in je tekla vso noč. Tekla pa bi lahko tja do ponedeljka zjutraj, dokler ne bi prišla kuharica v službo. Seveda bi bilo vse poplavljeno — skladišče, živila, ki so shranjena v spodnjih prostorih itd. Nastala bi tako občutna škoda.

Tako — vidite — je tudi delo dežurnega gasilca koristno.

IVAN PETRIC

REVOLUCIONARNI DOGODKI NA GORENJSKEM V APRILU 1919-1945

18. aprila 1920:

je bila stavka železničarjev Jugoslavije. Ta je zajela tudi Gorenjsko. Na Jesenicah nudijo stavkajočim železničarjem moralno in materialno podporo kovinarji. Delavci iz Kranja iz solidarnosti do stavkajočih železničarjev ustavijo delo v tovarni odnosno usnjarni Polak, tiskarni Savi itd. V Kropi je bila uspešno izvedena nabiralna akcija za stavkajoče železničarje. V Bohinj-

ski Bistrici je stavkalo 17 železničarjev, od katerih je bilo nekaj odpuščenih z dela.

(Partijski koledar, Muzej revolucije v Kranju).

24. aprila 1921:

prirede jeseniški komunisti komemoracijo ob obletnici padlih žrtev železničarske stavke na Zaloški cesti v Ljubljani. Na komemoraciji je govoril tajnik komunistične stranke, Ciril, Ko-

šir. Komunistična stranka stopi v ilegalo, po tovarnah pa organizirajo celice — trojke.

(Partijski koledar, Muzej revolucije v Kranju).

Spomladi 1921:

je bilo organiziranih nekaj ilegalnih sestankov, kjer naj b sie člani SDPJ komunistov z Jesenic pogovorili o nadaljnjem delu. Prva dva sestanka nista uspela, ker sta bila dekonspirirana, uspel pa je ilegalni sestanek, ki je bil sicer v manjšem merilu, v gozdu nad Zvagnovo hišo. Za tem sta bila istega leta še dva sestanka na Kopavniku in med Plavškim rovtom ter Hrušico, ki sta prav tako uspela. SDPJ komunistov se prilagaja ilegalnim oblikam dela. Oblast vrši preiskave pri vodilnih komunistih.

(Partijski koledar, Muzej revolucije v Kranju).

27. aprila 1924:

se je delegacija KPJ iz Bohinja udeležila razvitja prapora Neodvisne delavske partije na Jesenicah. Vodja delegacije je bil Jože Ažman. Glavni kovornik je bil Franc Košir iz Trziča. Ob tej priliki ob razvitju prapora »Neodvisne delavske partije Jugoslavije« je bila velika delavska manifestacija na Jesenicah. Zaradi tega dogodka je oblast prepovedala proslavo 1. maja v tem času.

(Partijski koledar, Muzej revolucije v Kranju).

Pomladi 1924:

je bila ustanovljena Zveza delavskih žena in deklet v podružnici Lesce, ki so jo v glavnem sestavljale delavke zaposlene v tovarni »Verig« v Lescah. (Petrač Lenart, upokojenec, Lesce)

Pomladi 1931:

je ustanovljena partijska celica na Dobravi pri Kropi, katero sestavljajo: Stane Žagar, Ivan Križnar in Jože Resman. Partijska celica ima okoli sebe tudi nekaj kandidatov in simpattizerjev.

(Spomini Ivan Križnar, Lipnica pri Kropi, hrani Muzej revolucije v Kranju — arhiv).

Pomladi 1933:

je ustanovljeno na Dobravi pri Kropi Društvo kmečkih fantov in deklet, katero je organiziral tov. Stane Žagar. Delalo je pod vodstvom KP.

(Ivan Križnar, sedlar, Lipnica pri Kropi).

April 1933:

pride v nesoglasje jeseniška »Svoboda« s centralo »Svobod« v Ljubljani, ker je vodstvo »Svobode« začelo jadrati na desno. Zaradi tega je v tem letu razpuščena podružnica Svobode na Jesenicah. Jeseniški svobodaši ustanove novo delavsko društvo »Enakost«, ki v decembru že proslavi 15. letnico smrti Ivana Cankarja. (Franc Skrlj, Muzej Železarne, Jesenice).

Pomladi 1934:

naraste nezadovoljstvo med delavstvom zaradi poskusa kršenja kolektivne pogodbe. V mesecu marcu delavci pod vodstvom KP najprej na Jesenicah,

Razstavo higiensko tehnične zaščite dela, ki je bila aprila v našem podjetju, si je ogledalo veliko članov našega kolektiva. Zal pa obisk ni bil tak, kot smo pričakovali ...

NEZGODAM SE LAHKO IZOGNEMO

Ob letošnjem svetovnem Dnevu zdravstva, katerega geslo je bilo: »ZMANJSATI NESREČE PRI DELU IN NA POTI NA DELO!«, je služba higiensko-tehnične varnosti v našem podjetju priredila skromno razstavo, katere namen je bil prikazati, kje so poglobilni vzroki nesreč.

Na razstavi smo skušali prikazati razvoj podjetja od starih, slabo zavarovanih strojev, do novih, ki imajo zelo izpopolnjene varovalne naprave. Tudi skrb za človeka smo skušali prikazati s primerom stare oziroma nove delavske restavracije. Prav tako smo s slikami pokazali urejena in neurejena delovna mesta ter posamezne delovne prostore.

Člani kolektiva so si s precejšnjim zanimanjem ogledovali razstavo in tudi segali po literaturi, ki jim je bila ob tej priložnosti na razpolago. V času razstave, ki je bila konec meseca aprila, smo predvajali tudi strokovne filme o vzrokih nesreč pri delu, kakor tudi o nesrečah na cesti.

Ko smo pripravljali prvo tovrstno razstavo v našem podjetju, kakor tudi pri samem prikazovanju raznih filmov, se je pokazalo, da nam za uspešno delo pri izobraževanju, kakor tudi za higiensko tehnično varnost primanjkuje ustreznih prostorov.

Vse razstavljene slike so bile posnete v podjetju. Prav fotografiranje slabo in dobro urejenih delovnih mest se je pokazalo kot zelo koristno, še posebno takrat, ko posamezne probleme nereda javno obravnavamo. Zato bomo podobne razstave prirejali tudi v prihodnje, seveda občasno, ko bo higiensko-tehnična zaščita dela poročala o svoji dejavnosti samoupravnim organom.

V prihodnje bo treba težiti predvsem za tem, da bomo omogočili obisk razstav ter predvajanje poučnih filmov čim širšemu krogu neposrednih proizvajalcev, kajti prav z izobrazbo letih bomo zagotovili varnosti pri delu čimvečji uspeh.

JOŽE TONEJC

potem na Javorniku iz protesta za kratek čas ustavijo delo v tovarni. V tem času se vrši večji delavski šhod. (Spomini Vencelja Perka, hrani Muzej revolucije v Kranju – arhiv)

2. aprila 1935:

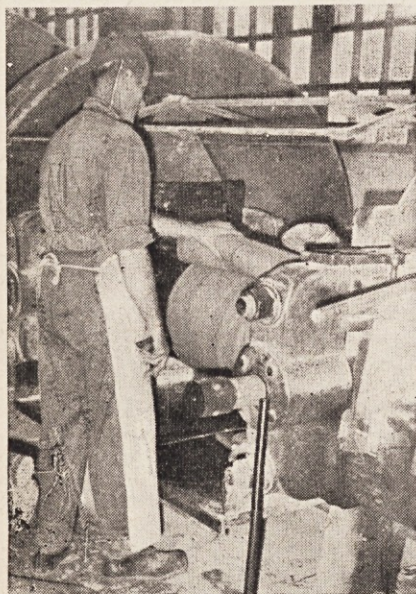
se vrši partijska konferenca pri Mlakarju v Senčurju. Obravnavali so delavsko – kmečko vprašanje. To partijsko konferenco je vodil dr. Jože Vilfan, navzoči pa so bili: Peter Uzar, Vencelj Perko, Albin Pibernik, Jože Jan, Janez Mlakar, Polde Stražišar, Marija Vilfan, Janez Pipan in Anton Stefe ter drugi. (Mlakarjevi spomini, hrani Muzej revolucije v Kranju – arhiv ali Jan Jože, Kranj).

Pomladi 1937:

je bila partijska konferenca v Završnici. Tej konferenci so prisostvovali: Edvard Kardelj, Stane Žagar, Vencelj Perko, Albin Pibernik, Ivan Bertonec, Viktor Stražišar, Justin Alojz, Jože Ažman in drugi. Razpravljali so med drugim tudi o proslavi 30-letnice SMRJ na Jesenicah. Ugotovili so, da so jeseniški komunisti preveč sektašili do socialnih demokratov, ki so imeli delavske množice za seboj, čeprav so sporazumaši. Kot primer sektaštva je tov. Kardelj navedel, da jih v brošuri »Jesenice«, ki so jo za to obletnico izdali, niti ne nazivajo s sodrug. S tem so ustvarili še večji prepad in tudi razrednemu sovražniku pokazali, kateri so njihovi simpatizerji. (Partijski koledar, Muzej revolucije v Kranju – knjižnica, po spominu pa bi lahko povedal Ivan Bertonec-Johan).

Aprila 1937:

je bila ustanovljena terenska partijska celica na Javorniku, ki je štela 6 članov: Albin Pibernik, Ivan Bertonec, Slavko Federle, Ivan Knez, Julka Pibernik, Franc Hrovat. (Ivan Bertonec, podpredsednik OLO Kranj).

Tako mešamo zmesi v valjarni na starih dvovaljenikih. Treba je kar dobro paziti zaradi pravilnega vmešavanja drugih potrebnih kemikalij

11. april 1941:

na ta dan pride nemško vojaštvo na Jesenice.

(Pod Mežakljo in Karavankami so se uprli – Fr. Konobelj).

20. aprila 1941:

se vrši večja partijska konferenca na Slamnikih, ki so se je udeležili komunist iz Jesenic, Bleda in Bohinja. – Sprejeli so sklep, da je takoj treba začeti s pripravami na oboroženo vstajo. (Brošura – Bled v borbi in svobodi)

18. aprila 1941:

na ta dan je Himmler podpisal temeljne smernice in naloge v zvezi s preselitveno akcijo, ki jih je predložil Ueberreiter.

(Blejska nemška topografija – hrani Muzej revolucije – arhiv).

19. aprila 1941:

na ta dan je prva nemška gorska divizija zasedla Kranj.

(Blejska nemška topografija, hrani Muzej revolucije Kranj – arhiv)

24. aprila 1941:

tega dne je postavljen Franc Kutsche- ra, namestnik koroškega gauleiterja kot šef Civilne uprave na Gorenjskem za Gorenjsko in Mežiško dolino ter izda prvo okupacijsko odredbo, po kateri se lahko zapleni vse nepremičnine tistim ljudem, ki so sovražni ljudstvu in državi.

(Blejska nemška topografija, hrani Muzej revolucije v Kranju).

April 1942:

je bila osnovana Selška četa, jedro čete pa so sestavljali borci iz Cankarjevega bataljona. Komandir čete je bil Franc Biček, komisar Tone Nartnik. (Gorenjska v borbi in svobodi 1959, stran 44, hkrati Muzej revolucije – knjižnica v Kranju).

16. aprila 1942:

Kokrška četa napade Nemce v Zgor- njih Brnikih, kjer so padli trije Nemci. Ob tej priliki so zaplenili tudi orožje. Ta akcija je zelo pozitivno odjeknila po celi okolici, predvsem še zato, ker so partizani v težki zimi 1941/42 imeli precej izgub.

(Zbornik dokumentov VI. del, 2. knjiga, stran 14, hrani Muzej revolucije v Kranju – knjižnica).

17. aprila 1942:

so Nemci napadli v Udenborštu Kokr- ško četo, jo obkolili in razdelili na dva dela. En del čete se je umaknil v smeri vasi Okroglo. Med temi borci je bil tudi Stane Žagar, mlajši. (Borec 1953, hrani Muzej revolucije v Kranju – knjižnica).

21. aprila 1942:

obkolijo Nemci skupino partizanov Kokrške čete v Okrogelski jami. Partizani vodijo z njimi težko borbo dva dni, ko Nemci z orožjem in plinom zadržijo njihovo v nadaljnji odopr. Iz obro- ča se prebije le Peraič Vladi, ki je še edini živ iz te skupine. (Borec 1953, hrani Muzej revolucije v Kranju – knjižnica).

Aprila 1942:

so partizani likvidirali na Jesenicah župana Karla Lukmana in volksdeut- scherja Andreja Jakla s Koroške Bele. V represalije za to so Nemci na Koro- škem postrelili 50 talcev.

(Knjiga – Pod Mežakljo in Karavan- kami so se uprli – hrani Muzej revo- lucije v Kranju – knjižnica).

Aprila 1943:

so partizani pri kroparskem mostu na- padli nemško žandarmerijo in ubili dva žandarja. Zaradi tega so Nemci 19. ap- rila 1943 na križišču Kropa–Kamna go- rica–Podnart ustrelili 10 talcev. (Partijski koledar, hrani Muzej revo- lucije v Kranju – knjižnica, po spo- minu pa bi povedal Jože Luznar-Tin, Lipnica pri Kropi).

Aprila 1943:

so partizani na Logu pobili 5 nemških policistov, zato so Nemci 28. aprila 1943 ustrelili 8 talcev.

(Partijski koledar, hrani Muzej revo- lucije v Kranju).

16. aprila 1944:

je bila požgana vas Mošnje, ker so prebivalci podpirali partizane. Prebi- valce te vasi so skoraj v celoti izselili, druge pa nagnali po okoliških vaseh. (Vidic Jože, direktor Gorenjske ope- karne, Dvorska vas).

27. aprila 1944:

je mladina jeseniškega okrožja zaklju- čila dvomesečno tekmovanje, v kate- rem je mladinska organizacija pripra- vila vstop 52 mladih prostovoljcev v NOV. Prav tako je tudi uspešno de- lala pri vključevanju novih članov v organizacijo in formirala tudi 20 novih krajevnih odborov LMS. (Ivko Saksida, sekretar ObK ZKS Je- senice).

17. aprila 1945:

je bil pred hotelom Evropa v Kranju obešen skojevac Jože Strupi, doma iz Nakla, ker je sodeloval pri miniranju hotela Evropa, in je bilo pri tem več Nemcev mrtvih.

(Knjiga Kranjski zbornik, hrani Muzej revolucije v Kranju – knjižnica)

Zbral Muzej revolucije v Kranju

prišli so in odšli

V času od 1. marca do 30. aprila 1961 se je na novo zaposlilo 35 delavcev in uslužbencev, in sicer:

Rajko Miklavčič, Pavel Vovk, Alojz Mehle, Stane Rotar, Slavko Bizjak, Pavla Jereb, Marija Šušteršič, Marija Stare, Jože Blatnik, Peter Arko, Ana Ovsenik, Stanko Rode, Milan Sivka, Vinko Jarc, Valentina Strupi, Vinko Konjar, Andrej Kalan, Stefan Marci- jan, Alojz Jenko, Milena Osterman, Silva Kovač, Anton Grohar, Filip Me- zek, Franc Kenda, Franc Pravst, Jože Cabraja, Jože Jereb, Ivan Gradišar, Florjan Plevel, Ciril Dobnikar, Fric Ignac, Ivan Podakar, Rado Košir, Ra- domir Bajc in Djordje Rajčević.

Med tem pa je podjetje zapustilo 31 delavcev in uslužbencev:

Janez Šavs, Martin Pirnat, Filip ing. Majcen, Viljem ing. Žener, Anton Štu- lar, Jurij Kadak, Anton Tušar, Jože Babnik, Stane Novak, Marko Uranič, Ivan Boštar, Marija Glešič, Franc Ropret, Slavoljub Andjelković, Peter Mali, Franc Gorenc, Jože Kvar, Emil Cerne, Emil Štern, Marija Prešeren, Ana Fujan, Pavel Košnik, Ivica Po- točnik, Marija Šušteršič, Stane Gašper- lin, Franc Kuhar, Hubert Karničar, Ro- zalija Kovač, Ignac Fric, Franc Pravst in Martin Jenko.

Srečanje naših mladincev in mladink s tovariši iz Borova je bilo nadvse prisrčno

Naša mladina na obisku v Borovu

ŽELJA PO SODELOVANJU

Borovo je mesto, sedež občine, kakor tudi ime tovarne, ki leži na desnem bregu Donave. V tej, nam sorodni tovarni, izdelujejo obutev in v manjši meri gumijaste izdelke. Tovarna se je zlasti po osvoboditvi razvila v eno največjih tovrstnih podjetij v Jugoslaviji. V njej je danes zaposlenih skoraj sedem tisoč pet sto delavcev, med katerimi je več kot polovica žena. Lahko bi rekli, da je ta tovarna — tovarna mladih ljudi in to jim daje lepe obete za prihodnost.

Le malo manj kot dvajset let ima ta tovarna lastno tiskarno, kjer tiskajo svoj tednik »Borovo«, ki ima kot tovarniški časopis najdaljšo tradicijo.

Med našima dvema tovarnama je že dolgo obstajala želja po sodelovanju. Po takem sodelovanju, ki bi bilo obema podjetjema v korist. Zaradi razumevanja samoupravnih organov v našem podjetju, smo slednjič od 8. do 10. aprila letos obiskali »Borovo«.

Že poprej smo določili primeren program našega bivanja v Borovu, ki naj bi obsegal ogled tovarne, pogovor v okviru Kluba mladih proizvajalcev in srečanje naših športnikov.

Tovarno smo si dobro ogledali: od prve faze dela, mimo nove pnevmatike, oddelkov obutve, tja do livarne in strojarne, kjer izdelujejo vse potrebne strojne dele in naprave za ves kombinat. Prav zdaj so dokončali eno izmed predvidenih stiskalnic za vulkaniziranje veloplášev.

Med razgovori smo izmenjali dosednje izkušnje glede dela mladinskih orga-

nizacij, kakor tudi probleme, ki zadevajo neposredno tehnološke postopke. Za spomin smo jim podarili album s slikami iz življenja naše mladine, tovariši iz Borova pa so nam dali simbolično zastavico.

V njihovem podjetju je zaposlenih tisoč dve sto mladink in mladincev, ki so razdeljeni po aktivih. Vsak aktiv ima svoj delovni program, organizira mladinski primerna predavanja ter med seboj tekmuje v športnih panogah. Tudi kulturno udejstvovanje je dokaj pestro. Njihova kulturna sekcija prireja zabavne večere. V mladinskem domu imajo vsak teden mladinski ples, kjer jih zabava njihov jazz ansambel. Tudi lepo urejeno knjižnico, z bogato izbiro knjig, mladina prav izdatno obiskuje.

Klub mladih proizvajalcev sam rešuje kopico problemov, ki nastajajo ob racionalizatorstvu, pri problemih mladine v proizvodnji; Klub prav tako skrbi za delovne načrte v aktivih. V okviru Kluba organizirajo tudi razne proslave in izlete. Tovarniški tednik ima tudi mladinsko prilogo, kamor dopisuje mladina.

Ko smo obiskali naše tovariše iz »Borova«, so nas nadvse vladno in tovarniško sprejeli, tako da ne bomo mogli tega srečanja tako hitro pozabiti. Maja meseca nam bodo tovariši iz »Borova« vrnili obisk, saj medsebojni obiski mladine sorodnih tovarn ter medsebojne proizvodne in delovne izkušnje lahko našemu nadaljnjemu delu zgolj koristijo.

Zato — si želimo še več takih srečanj!
V. L.

EKONOMSKA ENOTA PREVLEKA VALJEV NA EKSKURZIJ

Spet vemo nekaj več...

Oddelek — prevleka valjev — izdeluje razna prevlačena predmeta z gumo. Predvsem valje za papirnice in tiskarne, transportna kolesa in posode za galvaniko. Tovarna celuloze in papirja »DJURO SALAJ« Videm—Kriško pa je naš stalni naročnik. Zato je bila želja delavcev, da se seznanijo z uporabo valjev, ki jih sami izdelujejo, kakor tudi z delovnim procesom papirne industrije.

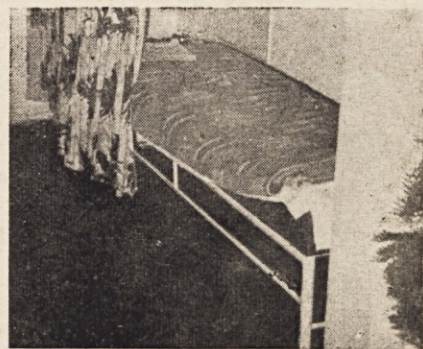
Papir izdelujejo na dva načina. Po kemičnem in mehanskem postopku. Na meter razrezan les vodi skozi vročo vodo, da odvzamejo lesu vsebovano smolo, ki je največji sovražnik za nadaljnjo predelavo. Pri kemičnem postopku obrusijo najprej lubje in nečistoče, nato pa les zmeljejo v lesno kašo, ki ji domešajo še trinajst do sedemnajst odstotkov vlaken. Pri mehanskem postopku najprej zmeljejo les na delce, dolžine pet centimetrov. Te s pomočjo sit razdelijo. Nato kuhajo v sulfidni lužini deset do trinajst ur. Po odvzetju vode s pomočjo stiskanja, dobimo celulozo, katero tudi prodajajo kot polizdelek.

Ves proces je odvisen od vode, ki opravlja poglavne naloge v samem postopku. Dnevno porabijo štiristo ton premoga in štiri sto petdeset m³ lesa, katerega jim še vedno primanjkuje. Danes ima tovarna zaposlenih devet sto šestdeset ljudi in proizvaža dnevno sto pet ton papirja. Ker še vedno ne krije potreb domačega tržišča, so pričeli z gradnjo še za sto deset ton dnevno.

V tovarni so nas lepo sprejeli. Razkazali so nam vse delovne prostore, od glavnih do stranskih obratov. Vodiča sta rada odgovarjala na številna vprašanja, ki so nas zanimala. Na željo naših brusarjev valjev so pokazali tudi mehanično delavnico in specialno stružnico za brušenje kombiniranih valjev. Vsak izmed nas je bil zadovoljen z ogledom tovarne.

Spet vemo nekaj več, kar nam bo pri vsakdanjem delu koristilo.

VLADO LAH

Zenski kotiček v obratu III na Vrhniku je sodobno in lepo urejen

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

Naši kegljači niso od muh

Kegljaški krožek, ki že četrto leto deluje v okviru naše sindikalne podružnice, je tudi leto 1960 uspešno zaključil. Udeleževali smo se vseh tekmovalj, ki jih je razpisal Občinski sindikalni svet, kegljaški klub »Triglav« in naša sindikalna podružnica.

Naš kegljaški krožek »Sava« je v letu 1960 dosegel lepe rezultate, uspehe in neuspehe, kakor se pač v vsakem športu dogaja. Za delne neuspehe je krivo neredno treniranje. Vzroki temu pa so povsem objektivni, saj nekateri člani krožka popoldan obiskujejo razne šole in tečaje in so zaposleni v treh izmenah. V krožkovnem prvenstvenem tekmovalju, ki poteka vse leto, so za-

radi tega nastopali z oslabiljeno in nekajkrat celo s številčno nepopolno vrsto. Prvo oziroma drugo mesto, ki so ga do sedaj vsako leto zavzeli, so lani izgubili in pristali komaj na šestem. Borbe za prva mesta so namreč vsako leto ostrejšje in težje.

Pravzaprav je pa to edini neuspeh. Dejansko pa je naš kegljaški krožek po delovanju in neuspehih eden najboljših od 14 krožkov, kolikor jih je v Kranju. Zelo dobro smo izvedli dvoje tekmovalj, ki jih je naša sindikalna podružnica razpisala v proslavo »Praznika dela — 1. maja«. Tekmovalo je petnajst članov krožka in posebej še dvaindvajset drugih članov kolektiva.

Prijateljski sta bili srečanja tudi naših obojkarških in rokometnih moštev

Ob »Dnevu republike« smo tekmovali za prehodni pokal OSS. To je bilo do sedaj največje kegljaško tekmovalje. Prijavilo se je 72 ekip — trojk: iz »Iskre« 32, »Save« 7 itd. Tekmovalje je bilo resnično množično, saj je potekalo ves teden. Tekmovali smo v disciplini 3X100 lučajev mešano. Naša prva ekipa v postavi Jože Reš, Avgust Potušek, Miro Ambrožič, je dosegla odlični uspeh, saj je osvojila prvo mesto in prehodni pokal OSS.

Rezultati:

1. »Sava« I. — 1.182 kegljev
2. »Iskra« I. — 1.152 kegljev
3. »Iskra« II. — 1.148 kegljev
4. »Planika« I. — 1.131 kegljev

Ostale naše ekipe so zavzele 18., 28., 43., 49., 60. in 61. mesto. Letos namerava krožek izboljšati kvaliteto in iti v širino, da bi tako dosegli eno vodilnih mest tudi v krožkovnem prvenstvenem tekmovalju, ki traja vse leto in kjer nastopajo 10-članske ekipe. — Stalno vabimo in vedno radi sprejemamo v svoje vrste tudi ostale člane našega kolektiva.

AVGUST POTUŠEK

MRTVI TER ROKOMETA

Spomladansko tekmovalje v okrajni rokometni ligi ni prineslo našim rokometišem nič razveseljivega. Se vedno traja borba za čim višjo uvrstitev. Zaradi tehničnih ovir še nimamo svojega igrišča, kar je le delno vzrok nevigranosti in pomanjkanja kondicije. V I. kolu smo sprejeli v goste vodeče na lestvici — »Tržič«.

Tekma je bila vseskozi zanimiva. Naši so se sprva bolje znašli in tudi nekajkrat vodili. Čim bolj pa se je približeval konec, tem bolj so začeli popuščati. Tako smo klonili z 12:22.

V II. kolu so naši rokometiši gostovali na igrišču »Borca« v Prevaljah. Zanimiva in borbena tekma je zadovoljila številno publiko. Z nekoliko več sreče so zmagali vojaki 19:15.

Ker pa so rokometiši Golnika zaradi razprtij med funkcionarji in igralci odstopili, so tako naši rokometiši dobili prvi točki v spomladanskem delu.

rezultati srečanja

»BOROVO« : »SAVA«

Ob ekskurziji v Borovem smo imeli na programu tudi športna srečanja v streljanju, šahu, odbojki in rokometu.

V streljanju smo zmagali za 22 krogov. Od 100 možnih krogov je dosegel najboljši rezultat Roman Jugovič, ki je ustrelil 87 krogov. Šah smo izgubili v srečanju s »starejšimi« mladinci iz Borova 5:1. Edino častno zmago je priboril Vid Gazvoda.

V odbojki, v kateri smo pričakovali gotovo zmago, smo izgubili z 2:0. Največje presenečenje tekmovalja pa je bila zmaga v rokometu nad renomirano ekipo »Borova«, ki smo jo premagali s 14:10. Tekma je bila zelo borbena in živahna. Manjši nespornosti, ki jih je zakrivil slab sodnik, niso vplivali na izid tekme.

Povratno srečanje bo maja v Kranju.
VLADO LAH

NAGRADNI NATEČAJ

V prejšnji številki smo razpisali nagradni natečaj »SMEH V DELOVNI OBLEKI V NASI TOVARNI«, pa bera do te številke ni bila kaj prida. Se mar nič kaj takega, šaljivega ne zgodi v naši tovarni? Ali res nikomur ne uide iz ust kaka domislica?

In zakaj jih ne bi zabeležili?

Uredništvo naše revije se je odločilo, nagraditi vsak šaljivi prispevek, ki mora sicer upoštevati mero dostojnosti in resnično zdravega humorja, s 400 dinarji. Primitve za pero, stresite svojo duhovitost tudi na papir, saj se bomo vsi radi od srca nasmejali.

Upajmo, da ta poziv ne bo vnovič naletel na gluha ušesa.

UREDNIŠTVO

SKRIT PREGOVOR

Koridor, rekvijem, Indonezija, prijatelj, Beduin, Vižmarje, klobasa, centimeter, komolčar, princip, skodran, Rodogost, lagodnost, nabrežje, Virovitiča.

Vzemi iz vsake besede po tri črke in dobiš star pregovor.

POSETNIČI

DOBERAUS ANTON
KOČEVJE

MILAN F. KRÖDOR
TEZNO

KAJ STA PO POKLICU?

SODOBNA

— Kaj pa počneš, Tone, da si tako suh?

— Jaz? Nič, živim od plače po novi oceni delovnih mest.

»ZDRAVNIŠKA«

Ivan in Mirko sta se pogovarjala o mojstru Nacetu, ki se je ponesrečil z motorjem.

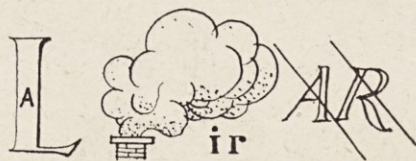
Pa pravi Ivan:

— Veš, zdravniki danes res delajo prave čudeže.

— Fant, kakšen sem bil šele jaz, ko sem se zaletel v avtobus, pa so me tako »poštimali«, da se skoraj nič ne pozna. Tak sem bil, da so rekli, da četudi se pozdravim, ne bom čisto pri »pravi«.

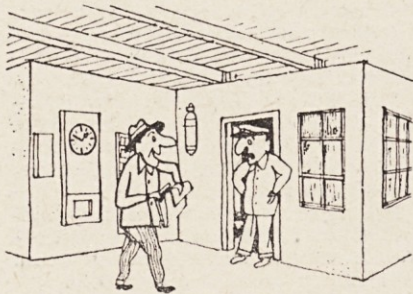
— To bo pa kar držalo, — pravi Mirko, — sem te včeraj videl, kako si kramp »matral« pred hišo...

REBUS

Kdo ga je sestavil?

VRATARSKA

— Kam pa greste, saj še ni ura 14!

— Oprostite, tovariš vratar, sem bil že zjutraj zamudnik...

REŠITEV UGANK IZ ZADNJE STEVILKE

Rešitev zlogovnice:

1. KROKODIL, 2. DARILO, 3. OBIČAJ, 4. RAINIER, 5. VIZIJA, 6. EVZEBIJ, 7. LOIRA, 8. IZVIDNIK, 9. KSANTIPA, 10. OBSODBA, 11. OSVAJALEC, 12. STOPNICE, 13. ROJENICA, 14. ELEKTRIKA, 15. ČISTILKA, 16. ISKRENOST, 17. GURSEL, 18. OSBORNE, 19. VSILJIVEC.

KDOR VELIKO O SREČI GOVORI, IZZIVA SVOJE SKRBI.

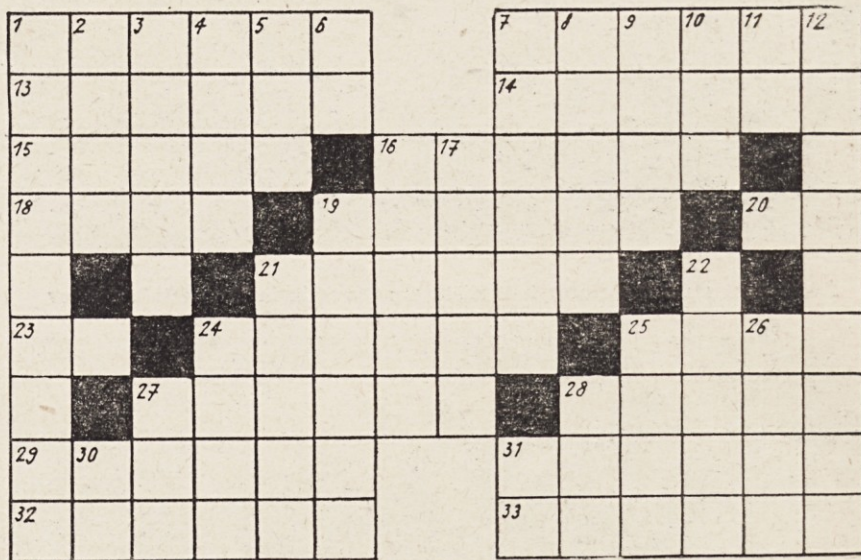
Rešitev posetnice: Laborantka, mešalec na mikserju

Rešitev številčnice: Hleb, želod, spis, kri

KDOR S PSI LEŽI, BOLHE DOBI.

Za praznike: Vzame se vsaka osma črka: Osmi marec — DAN ŽENA

Križanka

Vodoravno: 1. najemnik, 7. pripadnik slovenskega naroda, 13. državna ureditev, 14. italijansko moško ime, 15. glavni dobitnik, 16. mesto v Grčiji, 18. okrajšano moško ime, 19. ptica pevka, 20. začetnici imena in priimka francoske filmske igralkice, 21. otroško pokrivalo, 23. dva samoglasnika, 24. vrsta skladbe, 25. voz, 27. mlada rastlina, 28. vrsta gumovca, 29. najbolj razvito bitje na zemlji, 31. del noge, 32. glavno mesto evropske države, 33. kuhinjska začimba.

Navpično: 1. vrsta gumovca, 2. do-

mača žival, 3. dejstvo puške, 4. oklopno vozilo, 5. ime filmske igralkice (Gardner), 6. dalmatinski vzklik, 7. ženski poklic, 8. stara mama, 9. pega, madež, 10. kratica za našo armado, 11. dva samoglasnika, 12. stroj za proizvajanje stisnjene zraka, 16. plakat, 17. žensko ime, 19. zmeda, preplah, 21. pasja zvrst, 22. krsta, 24. jugoslovanska reka, 25. oseba iz drame, »Izdaja pri Novarri«, 26. črne kože, 27. slovenska kmečka jed, 28. enota za merjenje zvoka, 30. različna soglasnika, 31. ozi-ralni zaimek.

Cisto in urejeno delovno okolje
prav gotovo dobro vpliva
na slehernega delavca

...Tak nered, kot je bil pred časom pri mehanični delavnici pa vsekakor očesu ne prija...

V oddelku »prevleka valjev in koles« dobivajo tudi kadi raznih oblik in velikosti, ki jih je treba na notranji strani prevleči s trdo gumo. Delo v teh posodah je dokaj neprikladno, mar ne? Terja pa tudi izredno točnost. Zaradi nenehnega vdihavanja bencinskih hlapov in zaradi umetne svetlobe, je delavec po nekaj urah kar nekako omamljen in mora zategadelj za nekaj časa prekiniti z delom

Glasilo delovnega kolektiva Tovarne gumijevih izdelkov »SAVA« Kranj — Izdajatelj: Uprava podjetja — Ureja uredniški odbor: Štefan Gruber, Franc Rozman, Vladimir Lah, ing. Cvetka Maksin, Franc Celestina, Mirko Brezar, Miran Rižner, Jožica Kerstein, Anton Naglič, Alojz Zalar, ing. Meta Duhovnik, Marko Štuhec — Glavni urednik: Iztok Ausec — Glasilo izhaja vsak drugi mesec — Tisk in klišei: Casopisno podjetje »Gorenjski tisk« v Kranju

